

Dolmabahçede güller ve meşaleler arasına konan, kahraman Türk ordusunun yüksek rütbeli sübayları tarafından beklenen Büyük Ölü yarından itibaren halk tarafından ziyaret edilebilecek

Cenaze Töreni Programı

Yolda ve Ankarada

Trenin gece geçeceği hat boyunca meşaleler yakılacak, Büyük Ölü istasyonlarda halk tarafından selâmlanacak Atatürk için yapılacak anıdın Etnografya müzesinin bulunduğu tepede inşası kararlaştı, resmî matem birincikânunun yirmi birine kadar devam edecek

Ankara 14 (Husu - si) — Millî kahra - man Atatürk için ya - pılacak büyük tedfin merasimi programı kat'i şeklini almıştır. Programın İstanbul vilâyetini alâkadar eden kısmı İstanbulda tebliğ edilmiştir. Tam şekli Hariciye Ve - kâleti matbaasında t a b o l u n m a k - tadır. Programın tat biki için lâzım gelen hazırlıklara hummalı bir faaliyetle devam olunmaktadır.

Son Posta: Progra - mın İstanbul ve İs - tanbuldan İzmit'e ka - dar olan kısmını dör - düncü ve beşinci sū - tunlarda bulacaksınız. Burada İzmitten itibaren olan kısmı - nı veriyoruz:

— 3 —

İzmitte muvasalat

Yavuz zirhli kru - vazörü İzmit önlerin - de demirliyecek ve cenaze bir denizaltı gemisine veya bir destroyere naklen mayn iskelesine çı - karılacak ve orada bulundurulacak o - lan bir top arabası - na vazedilecektir.

Cenaze bu suretle İzmit istasyonuna gö - türülerek Atatürkür - zatî kompozisyonla - rına takılacak olan hususî vagona ırkâb Türkiye Cümhurreisi, Millî Şef İsmet İnönü ve Başvekili Celâl Bayar, Mecliste Ulu Önderin siyah tüllelerle çerçevesiz resmi önünde

İzmitte yapılacak törene vilâyet er - kânı, kara ve deniz kuvvetlerine men -

sub kıtaat ile mektebliler ve halk işti - Türk sancağı ve gayet zengin bir su - rak edecektir. Bu vagon iki büyük (Devamı 11 inci sayfada)

İstanbulda

Merasim, cumartesi sabahı 8.30 da tabutun 12 General tarafından saraydan kaldırılarak saray kapısındaki top arabasına nakli ile başlayacak

Hava filolarımızın da iştirak edeceği cenaze alayı Dolmabahçeden Sarayburnuna gelecek, tabut buradan Yavuz'a nakledilecek, her beş dakikada bir top atarak selâm resmini ifa eden Yavuz yavaş yavaş hareket edecek

Atatürkün aziz nâşlarını havi sanduka, Dolmabahçe sarayında Atatürkün İstanbul'a ilk gelişlerinde İstanbul halkı ve mümessillerini kabul ettikleri salona konulmuştur. Sandukanın başında yüksek rütbeli sübaylar nö - betle beklemekte altı oku temsil eden altı meşale yanmaktadır. Sanduka kapalıdır ve bayrakla sarılmıştır.

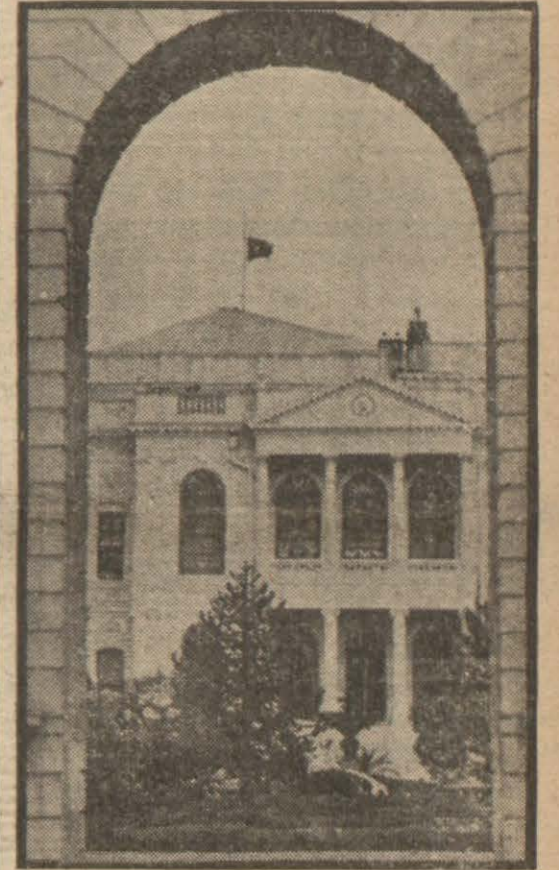
İstanbulda aid cenaze töreni programı

Ankara 14 (A.A.) — Atatürke yapıla - cak cenaze törenine aid esas program şudur:

İstanbulda yapılacak tören [16 sontesrin 1938 çarşamba günü]:

Katâfalk:

Dolmabahçe sarayında Atatürkün ilk defa halk mümessillerini kabul buyur - dukları salonda vücade getirilen kata - falkın bulunduğu salonun kapıları son - tesrinin 16 ncı çarşamba sabahı saat 10 (Devamı 14 üncü sayfada)

Millet mümessilleri dün Mecliste Türk milletinin duyduğu derin acıya tercüm n oldular

Ankara 14 — B. M. Meclisinin bu - gün Fikret Sılayın başkanlığında yapı - lduğu toplantıda İsmet İnönünün Cüm - hurreisliğine intihabı dolayısıyla, Baş - vekil Celâl Bayarın istifa ettiğine ve yeniden Başvekil tayin edilen Celâl Ba - yarın riyasetinde teşekkül eden İcra Vekilleri Heyetini gösteren listenin su -

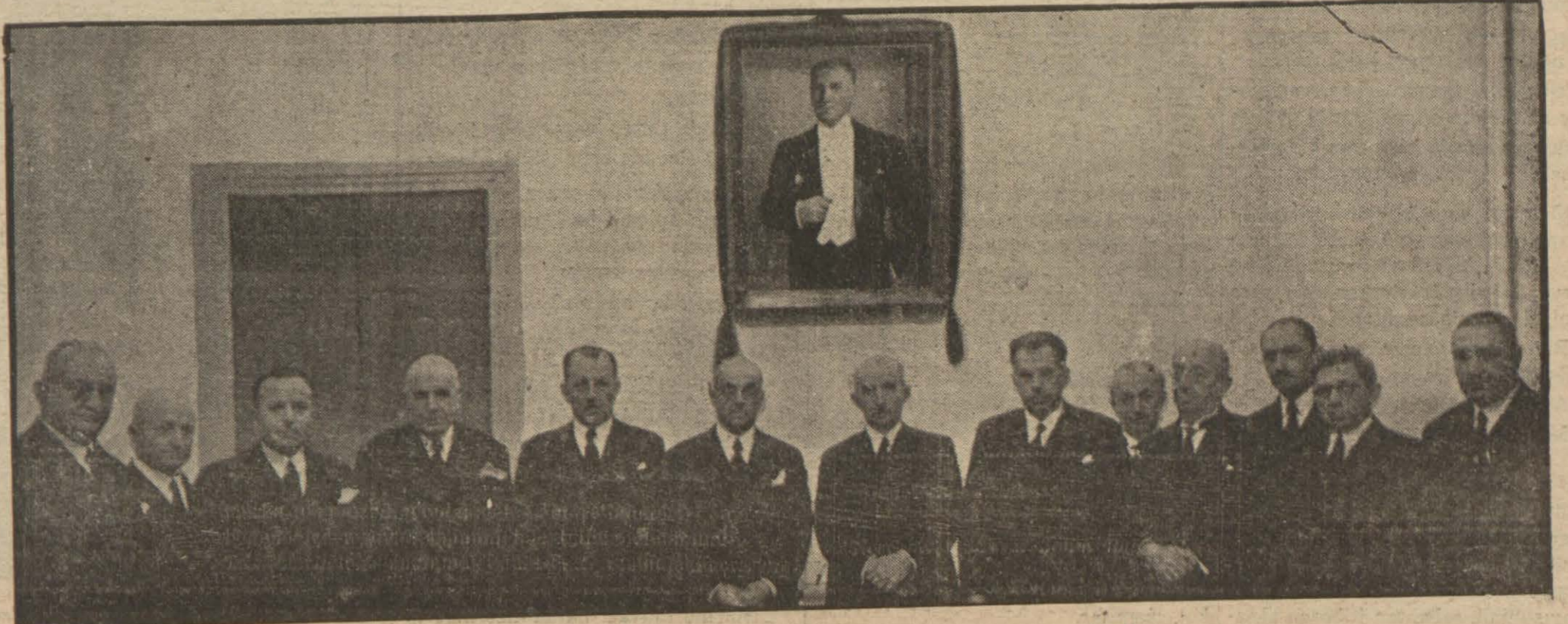
duğuna dair olan Riyaseticümhur tekeresi okunmuştur.

Bunu müteakib, bütçe encümeni mazbata muharriri gelen evrak ara - sında bulunan ve Atatürkün cenaze merasimi için yapılacak sarfiyata aid olan kanun lâyihasının ruznameye a - (Devamı 11 inci sayfada)

Reisicümhur İsmet İnönünün teşekkürleri

Ankara 14 (A.A.) — Tebliğ: Riyaseticümhur Umumi Kâtibliğinden:

Yurdun her köşesinden, şehir - lerden ve köylerden, Parti teşek - külleri, Halkevleri, spor klüpleri ve müesseselerden, sayın halkın tem - niz duyularına tercüman olan bir çok telgraflar gelmekte devam e - diyor. Buna pek mütehassis olan Reisicümhur İsmet İnönü, samimî teşekkürlerinin Anadolou Ajansı vas - tasile kabulünü rica etmiştir.

Reisicümhur İsmet İnönü yeni Celâl Bayar kabinesi azaları ile birlikte

Büyük Millî Kahraman İstanbuldan Anadoluya nasıl geçmişti?

Yazan
Falih Rıfki Atay

... Şu veya bu fırsatla artık mutlaka Anadoluya geçecekti. Onun için Damad Ferid hükümetinin teklifini memnuniyetle kabul etti.

Bu teklife göre Mustafa Kemal'in vazifesi Samsun ve havalisinde Rumlara tecavüz ettiği iddia olunan Türkleri tedib etmek, «şurada burada beliren mukavemet cereyanlarını tevkif ve imha etmek» idi.

Damad Feridle harbiye nazırı kendisine müşterek imzalı bir salâhiyetname vereceklerdi. Büyük Gazi erkânı harbiyei umumiyedeki vatanperver dostlarını ikaz ederek müfettişlik salâhiyetnamesinin istediği gibi tanzım olunmasını temin etti. Salâhiyetnamede onun arzu ettiği maddeler bilhassa şunlardı:

1 — Samsundan itibaren bütün şark vilâyetlerinde bulunan kuvvetlerin kumandanı olmak ve bu kuvvetlerin şûmulünde bulunan vilâyetlerin valilerine doğrudan doğruya emir verilmek.

2 — Bu muntakaya temas eden kuvvetlere ve vilâyetlere dahi tebliğlerde bulunabilmek.

Yani Mustafa Kemal Samsuna ayak bastığı dakikada bütün Anadolu onun emir ve kumandası altında bulunacaktı.

Erkânı harbiye salâhiyetnameyi Büyük Gazinin istediği gibi yazdı. Son dakikada Sadrazamı harbiye nazırı ile beraber imza koymak niyetinden sarf-nazar etmiş olduğunu haber verdiler.

Harbiye nazırı ise, «Salâhiyetnameyi okuduktan sonra kimbilir ne niyetle:

«İmza edemem, fakat mühürümü basarım» dedi.

Belki bir gün şayed ecnebilerle bir mes'uliyet münakaşası çıkarsa, kendi okuduğu salâhiyetnamenin bu olmadığını, mühürünün çalınmış basılmış olduğunu iddia edecekti.

Damad Feridle karşı karşıya

Evvelâ: «— Bu adamı İstanbuldan çıkarmalı, Anadolu dağlarına atmalı ve orada çürütme!» diye bu tertibi düştürmüş olmalı idiler. Zira dokuzuncu ordu müfettişini yeni erkânı harbiye reisi ile beraber akşam yemeğine davet eden Damad Ferid, yemekten sonra bir aralık, Kipert haritası üzerinde Samsun havalisini göstererek:

— Pekâlâ, bana harita üzerinde kumandanızın şamil olacağı muntakayı gösterir misiniz? sualini sordu.

— Henüz ben de pek iyi bilmiyorum, diye cevap verdi. Belki takriben (Kipert haritası üzerine elini koyarak) ihtimal şu kadar bir parça... diyerek, bazı vilâyetleri elile tahdid etti ve mânidar bir tarzda erkânıharbiye reisinin yüzüne baktı, reis paşa sadrazamın vehmini ve Gazinin bakışındaki manayı derhal sezdi:

— Efendim, dedi muntakanın bir ehemmiyeti yok, paşa hazretleri o muntakada kuvvete kumanda edecekler, zaten nerede ne kuvvet kaldı, ki?...

Ve cümlesini tamamlarken, vaziyetin hiç de mühim olmadığını bililtizama eder bir tavırla haritanın bulunduğu masadan uzaklaşır gibi oldu.

Büyük Gazi ve erkânıharbiyei umumiyeye reisi sadrazamın konağından çıkarak, piyade kaldırımı üzerinde Teşvikiyeye doğru yürürlerken reis paşa samimi bir lisanla sordu:

— Bir şey mi yapacaksınız, paşam?
— Evet bir şey yapacağım.
— Allah muvaffak etsin!
— Mutlaka muvaffak olacağız.

"Vapur hazır"

9 uncu ordu müfettişi ile karargâhının hareketine artık hiç bir mâni yoktu. Bahriye nazırının emri üzerine, bu karargâhı Samsuna nakledecek vapur, 16 Mayıs günü, sabahdan itibaren akşa-

Büyük Şef, İsmet İnönü ve Fevzi Çakmak ile Millî mücadele esnasında

ma kadar müfettişlik emrine amade bulunacaktı.

Gazi son defa erkânıharbiyeye gittiği zaman eski erkânıharbiyei umumiyeye reisi ile vazifeyi teslim eden yeni reisi bir arada buldu ve kendileri her hususta anlaştıktan sonra:

— Vakit geçirmeksizin kışla civarında bulunup da işgal kuvvetlerinin şimdilerle gitmesine mümaneat ettikleri yirminci kolorduya şimdi maşiyen Ankara'ya hareket etmek için emir veriniz, dedi.

Ve erkânıharbiye reisi ile doğrudan doğruya muhabere etmek üzere hususî bir şifre alarak Harbiye nezaretinden çıktı. Büyük Gazi bilâhara bu şifre vasıtasıyla Babîâlî tarafından İstanbul'a davet edilmesindeki esrarı öğrenmiştir.

Bir Vükelâ Mecl'si toplantısı

Artık hükümet ve kendini Damad Ferid vasıtasıyla davet eden padişaha veda etmekten başka işi yoktu. Harbiye nazırını sordu, sadrazamı, dahiliye nazırını sordu, hiç biri makamlarında değil idi.

— Heyeti Vükelâ var, dediler, hepsi oradadır!

Heyeti Vükelânın ictima halinde bulunduğu salonun yanındaki odaya girdi, vükelâ Gazinin orada bulunduğunu anlar anlamaz ictima ve müzakerelerini tatil edip kısmi küllisi yanına şıtab ettiler. Gazi yanına gelen nazırların halinde bir gayri tabiiyet gördü ve hepsinin büyük bir heyecan içinde olduklarını hissetti.

Bu heyecanın sebebinin ilk izah eden dahiliye nazırı olmuştu:

— Allah Allah, ne küstahlık efendim, işittiniz mi, Yunanlılar İzmir'e çıkıyor...

Diğer biri bahriye nazırı, arkadaşı'nın sözlerini teyid etti. Gazi:

— Bu oldu mu? diye sordu
— Ya.. evet...

Kendi tahminlerinin nihayet gene kendisine hayflarla hikâye olduğunu gören Gazi, bu nazırların perişanlığına ağlamak mı, gülmek mi lâzım geleceğini kestiremiyordu.

Sükûnetini muhafaza ederek:

— Bu tecavüz karşısında ne yapmağı düşünüyorsunuz, diye sordu.
— Protesto edeceğiz, dediler.
— Bu lâzımdır, yapmalıyız, fakat böyle bir protesto ile Yunanlıların İzmir'den geri çekileceklerini kabul ediyor musunuz?

Hep birden yüzüne baktılar:

— Pekî.. başka ne yapabiliriz?
— Daha şedid, daha müessir hareket lâzımdır.

Atatürkün muhtemelen mücadele esnasında alınmış bir resmi

O zaman dahiliye nazırının sadası cevap verdi:

— Dediğiniz gibi hareket edersek, sonra biz ne yapalım?

Dayanamadı: « Benim gideceğim yerde benim yanına geliniz.» dedi.

Sual sahibi alt dudaklarını dişlerinin arasına alarak tefekküre daldı.

Gazi onu bırakıp bahriye nazırının elinden tutarak sordu:

— Beni Anadoluya götüreceğiniz vapur hangisidir? hazır mıdır, nerededir?

— Çoktan emretmiştim, Bandırma vapuru emrettiğiniz gün, emrettiğiniz yerde hazır!

— Doğrudan doğruya vapurun kumandanına emir verebilir miyim?

— Hay hay..

Arkasında duran yaverine seslendi:

— Paşa size bir emir tebliğ edecek..

Gazinin maksadını sezen yaver derhal kurşun kalemi ile Bandırma vapuru kaptanına hitaben bir emir yazdı ve bahriye nazırına uzattı:

— İmza eder misiniz?

Vahdeddinin tavsiyesi

Şimdi Gazi, Yıldızda, çok ufak bir oda içinde, Vahdeddinle adeta dizdize denecek kadar yakın oturmuştur.

Vahdeddinin sağında hemen dirseğini uzatarak dayandığı küçük bir büro ve üstünde bir de kitap var. Küçük odanın Boğaziçine bakan büyük penceresinden şu manzara görünüyor: Birbirine müvazi hatlar üzerinde iş-

gal zirhları, cebhelerindeki toplar sanki Yıldız'a çevrilmiştir.

Bu manzarayı görmek için başlarını sadece sağa çevirmesi kâfi geliyor.

Vahdeddin nutukvari bir surette söze başlıyor:

— Paşa, paşa, dedi. Şimdiye kadar yaptığınız hizmetlerin hepsi artık bu kataba geçti.

(Elini büronun üzerinde bulunan kataba bastı, ilâve etti:)

Tarihe geçti, onları unut, asıl şimdi yapacağın hizmet mühim olabilir.

Tekrar etti:

— Devleti kurtarabilirsin..

Bu hizmet Anadoluda işgal kuvvetlerini kuşkulandıran hareketleri tenkil etmek idi. Gazi kendini şüphesiz müşkülât ile tuttu, sadece bir takım cevaplar vererek:

— Memleketi kurtarmak için elim den geleni yapacağıma şüphe etmeyiniz, dedi.

Yıldızın penceresi önünde, Osmanlı hanedanının son münfesi hükümdarı ile yeni Türk devletinin ilk reisinin şu memleket kurtuluşu hakkındaki telâkileri ne kadar ayrı idi. Gazi, bahçeye indiği vakit, sanki Yıldız sarayından çıktığı ve Anadoluya hareket etmek üzere olduğunu gizlemek isteyen bir ihtiyatla, ayaklarının sesini duyurmadan uzaklaştı.

Kurulan tuzak

Şişli'deki evinden ayrılacağı sırada kendisine son verilen haber şu idi: Bandırma vapurunun hareketine müsaade edilmeyecek veya torpitolar takib ederek vapuru Karadenizde batı-

racaklardır. Gazinin kafasından bir şimşek geçti sanki ne olacaktı, vakit imha etmek için en mantıklı çare bu idi, fakat yakalanmak, hapsolmek, nefyedilmek, bütün bu tasavvurların tatbik etmek imkânından mahrum edilmek, ölmekle müsavi değil miydi? Bu tasavvurları tatbik edememekten ölmek daha bayırlı idi. Mefkûresi için yola çıkacak, ölürsünce bu uğurda ölecekti.

Derhal otomobline binerek Galata rıhtımına geldi, Bandırma vapuru uzaklarda idi.

Sandalla vapurun içine girdi, karargâh arkadaşları kendisini takip ettiler. Verdiği emre rağmen Bandırma vapuru bir türlü hareket edemiyordu. Kız kulesinde vapuru muayene için gelmiş olanlar, basit muayeneyi bitirmekte mütemadiyen geçiyorlardı. Gazi bunun sebebinin sezdi: Ne kararsızlık!

Hareket ve Samsuna varış

Bu haleti ruhiyeden istifade etmek için güverteye çıkarak, kaptana: «—Hareket et!» emrini verdi.

Kaptan:

— Efendim nasıl olur, diyordu. İçerde muayeneye gelenler var.

— Emir veriniz, onlar çıksınlar.

Bandırma vapurunun ihtiyar kaptanı vapurunun demirini aldırmağa başladı; muayene için gelmiş olanlar dışarı çıktılar; vapur hareket etti. Karadeniz Boğazından çıkarken Gazi kaptana tehlikeli vaziyeti izah etti. Şu cevabı aldı:

— Ne aksi, ben bu denizin acemisiyim, sonra bizim pusula da bozuk!

— Kaptan hiç telâş etme, mümkün olduğu kadar sahili takip ederek yürü!

Zira bundan sonra Anadolu'nun herhangi bir kara parçasına ayak basmak mesele onun için zaten halledilmiş olacaktı.

Yakından sahili takip ederek evvelâ Sinoba vâsil oldular, Sinobdan Samsuna kolaylıkla gidilebilir bir yol olmadığı için ve büyük Gazi Samsuna bir an evvel ayak basmakta isticâl ettiği için, zaman kaybetmektense tehlikeye göğüs germeği tercih etti.

Vapur nihayet Samsun limanına girdi.

★

Sonradan anlaşılacaktır, ki filhaki ka torpito takibi vuku bulmuştur. Yalnız takip edenler Karadenizin öyle coşkun dalgalarıyla karşılaştılar, ki berayı ihtiyat, sahilden çok uzakta yol almak mecburiyetinde kaldılar.

Karadeniz coşkun dalgalarıyla, yeni Türk devletinin müessisini götüren ihtiyar Bandırma vapurunu sıyanet etmişti.

1 Temmuz 1927

FALİH RİFKİ

Millî mücadelede bir geçit resminde

“Onun eseri bütün dünya için büyük bir haz ve ibret mevzuu olarak kalacaktır!,,

Ulu Önder hakkında dünya gazetelerinde yapılan geniş mikyasta neşriyat hararetle devam ediyor

Rumen gazeteleri

Bükreş — Matbuat, Atatürkün hatıra-ına makaleler tahsisine devam etmektedir. Gazeteler, yeni Cumhurbaşkanlığı İnkilabının fotoğrafını ve tercüme halini neşretmek suretiyle Türkiyede yapılan yeni Cumhurbaşkanlığı seçimine geniş bir yer vermektedirler.

Curentul gazetesi, «İslahatçı» başlığı altında neşrettiği bir başmakalede bilhassa diyor ki:

Milletinin hakikî ihtiyaçlarını gayet iyi kavrayan Atatürk, ölçü mikyasa olarak eski sultanların harici genişleme politikasını değil, fakat muayyen bir saha içinde kesif bir dahili kalkınma siyasetini kabul etti. Memleketini şuurlu bir teşkilât ile yükseltmek ve yeni inkılablar elde etmek suretiyle milli hayatı tahrib edilemeyecek temeller üzerinde tesbit etti. Millet ruhü derinliklerine doğru tevcih edilen bu emekler kesafet itibarıyla Fatih Sultan Mehmedin genişleme sahasındaki gayretleri ile pek iyi mukayese edilebilir. Atatürk, isminin de gösterdiği gibi Türklerin tam bir babası olmuştur. Sert bir baba, fakat herkesin kendisine bugünkü refahını borçlu bulunduğu bir baba. Onun eseri bütün dünya için bir haz ve refah mevzuu olabilir.

Romania gazetesi, yeni Türkiyeyi yaratan Büyük Adamın hayat ve şahsiyeti ile meşgul olmakta ve ailesi, mizacı, eseri ve hastalığı hakkında dikkate değer tafsilât neşretmektedir.

Finlandiya gazeteleri

Helsinki — Finlandiya ajansı bildiriyor:

Bütün Finlandiya gazeteleri, Atatürkün geniş sütunlar tahsis eylemektedir.

Svenska Pressen, başmakalesinde diyor ki:

«Bütün diktatörler arasında, Atatürk, memleketinde vücut getirdiği inkılab eserlerinin büyüklüğü bakımından, çok mühim bir mevki işgal etmektedir.»

Hufvud Stadbladet diyor ki:

«Atatürk, fevkalâde bir devlet adamı, harp sonrası dünya tarihinin en mühim isimlerinden birisi idi. Atatürk olmasa idi, yeni Türkiye mevcut olmazdı.»

Helsingin Sanomat diyor ki:

«Atatürk, zamanımız büyük adamları arasında çok büyük bir mevkie maliktir. Askerî meşriyetleri ve memleketinin inkılabı içindeki muazzam mesaisi çok büyüktür.»

Uusi Suomi, bu büyük inkılabın büyük şahsiyetini tebarüz ettirdikten sonra diyor ki:

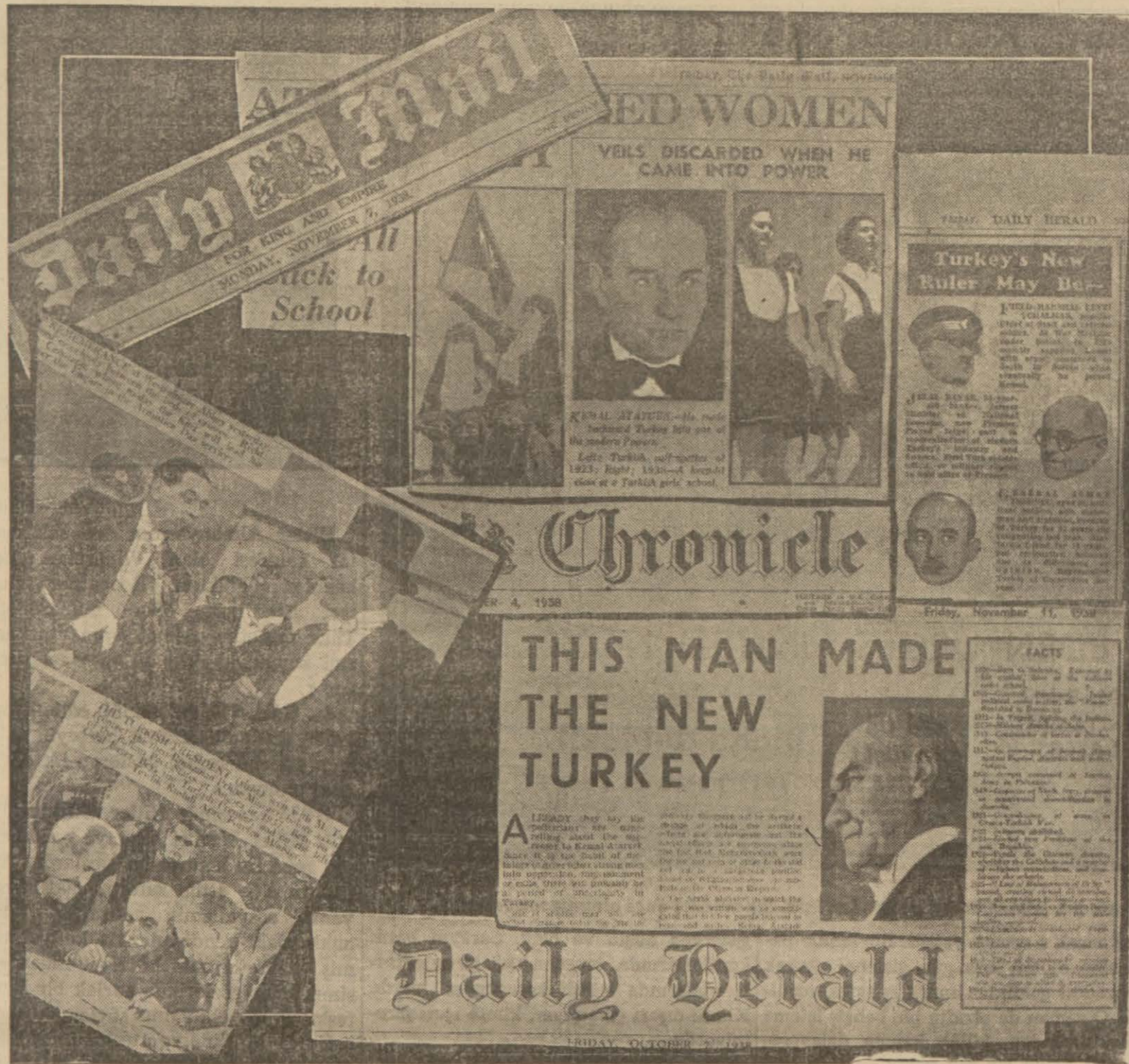
«Atatürksüz, Türkiye büyük bir devlet olamazdı.»

Bulgar gazeteleri

Sofya — Bulgar ajansı bildiriyor: Bütün gazeteler, Atatürkün hayat ve eserine ve Sofyadaki ikametine aid hatıralara uzun uzun sütunlar tahsis devam ediyorlar. Bütün makaleler, Büyük Şefini kaybeden Türkiyeye karşı sevgi nişaneleriyle doludur. Bu makalelere ölen Cumhurbaşkanı'nın hayatına aid müteaddid fotoğraflar ilâve edilmiştir.

Slovo gazetesi, başmuharriri Meçkarof tarafından yazılmış olan başmakalesinde, umumî harbin sonundaki millî bozgunluğun bir tasvirini yaptıktan sonra diyor ki:

«Osmanlı imparatorluğunun vücudunu merhametsiz bir surette kesmekte olan terrahların bıçağını çekip alan Mustafa Kemal olmuştur. Millî enerjîyi harekete getirdi ve milletinin iradesini canlandırdı. Yoldan çıkmış olan ve mukavemet müktedir olmıyan hükümet merkezini terk ederek milletin hayatî kuvvetlerini aramak ve daha sonra Sakaryada galib gelecek olan silâhı tavlama üzere Anadoluya geldi. Bununla beraber, silâh za-

İngiliz gazetelerinde Atatürkten bahseden yazıların bazı parçaları

ferile iktifa etmiyordu. Türkiyeyi kurtarmak, hattâ büyük ve zengin etmek istiyordu. Onun kültür seviyesini yükseltmek istiyordu. Bütün milleti için kahramanlığının ve insan faziletlerinin sembolü olan o, diğerlerinden daha az müdhiş olmıyan bir mücadeleye başladı. Millî

ve sosyal inkılab mücadelesi... İşte on beş yıldır devam eden ve en büyük başarılarla tetevvüc eden inkılab bu inkılab idi.»

Zora gazetesinde, gazetenin direktörü Krapçev tarafından yazılan bir makalede de ezcümle şu satırlar okunmaktadır:

«Kemal Atatürk, açık kıvılcımlı gözlerini hayata kapadı. Politik sahneden kudretli bir sima, tükenmez bir enerji çekiliyor, büyük Türk ıslahatçısının eseri muazzamdır. Filhakika Türkiyenin hududlarını eski imparatorluk hududlarından öteye genişletmedi, fakat dünya

harbi esnasında parçalanan Türkiyeyi birleştirdikten sonra, halk kütelerini yeni ve medeni bir hayata sevk için uyardı. Arkadaşlarıyla birlikte teokratik değil, sivil bir devlet teşkilâtı kurdu. Eserinin ebedi kalacağından kimse şüphe edemez. Fakat kendisine birlikte gidin bir kaç şey var: Aevli mizacı, kuvveti ve tükenmez enerjisi, hareketli ve daima uyanık halde olan düşüncesi ve eğilmez iradesi. Kemal Atatürk yalnız Türkiye Cumhuriyeti'nin esaslarını değil, aynı zamanda günlük politikasını da gösteriyordu. Türkiyeyi alâkadar eden her hâdisenin karşısında derhal ve enerji ile harekete geçiyordu.»

Utro gazetesi, başmakale yerinde eski başvekil B. Muşanof'un bir mülakatını neşrediyor. B. Muşanof diyor ki:

«Türkiye, mevcudiyetindenberi en büyük ıslahatçısını kaybetmiştir. Atatürk, Türkiyeyi ihya ve teveddüdünün temellerini attı. Bazıları Bulgaristana tevccüh gösteren sadık ve zeki arkadaşlarının da yardımı ile, adını yeni Türkiyenin en büyük başarılarına bağladı. Ankarayı resmen ziyaret ettiğimiz zaman, Atatürk bana Sofyadaki ikametine aid birçok güzel hatıralar anlattı. Selânikte çocuk iken, birçok Bulgar dostları mevcud olduğunu söyledi. Bulgaristan hakkında en iyi hisler besliyordu. Bana dedi ki: «Bulgaristan ve Türkiye dost olmalıydılar. Bulgaristana hasım olan Türkiyeye de hasımdır.»

Zarya gazetesi, Atatürkün vefatı hakkında sütun sütun haberler neşretmekte ve uzun bir tercüme halde yeni Türkiyeyi yaratanın müstesna icraatının büyük merhalelerini tahlil eylemektedir.

Fransız gazeteleri

Paris — Havas ajansı bildiriyor: Matbuat, Atatürkün askerî ve politik bir deha olmuş olan şahsiyetine uzun sena makaleleri tahsis etmekte berdevamdır.

B. de Courson, Jour Echo de Paris gazetesinde diyor ki:

«Atatürk, hür ve müstakil bir Türkiye bırakıyor. Türkiye sağlam ve modern bir ordunun iyi muhafazası altındadır.»

B. Lbert Kammerer, Excelsior gazetesinde şu satırları yazmaktadır:

«Atatürk büyük bir adam, çok büyük bir adam, politik bir dehadir. Memleketine en büyük hizmetleri yapmıştır. Kelimenin en iy. manasında bir diktatör olmuştur. Bütün sahalarda itidal ve memleketine aid menfaatlerin en doğru hissedilmesi gibi mukayesesine imkân olmıyan liyakatler göstermiştir.»

Diğer taraftan Figaro gazetesinde ve Fransanın eski Ankara büyük elçisi B. de Chamberun'un şu satırları okunmaktadır:

«Bana beş yıl zarfında gösterdiği dostane hayırhahlığı ve parlak tarihini sevdiği Fransaya karşı olan halisane hattı hareketini düşünüyorum.»

Medeniyet eseriyile müftehir olan Atatürk, zaferlerinden tevazula bahsediyordu Her şeyi çok derinden görüyoruz.»

Litvanya gazeteleri

Kaunas — Lota ajansı bildiriyor: Atatürkün hastalığına aid Ankara ve İstanbuldan gelen haberler Litvanyada büyük bir endişe ile takip edilmiştir. Gazeteler ilk sayfalarında ajansların bu habere aid telgraflar, neşretmekte idiler. Atatürkün ölümü Litvanyalıları fevkalâde müteessir etmiştir.

Gazeteler, Atatürkün tercümei hall hakkında makaleler neşrederek kendisini muasır devlet adamları arasında Lj.inci sıraya yükselten inkılablarını kaydetmekte ve Atatürkün Türkiyeye yeni bir zihniyet ve medeniyet verme muvaffak olduğunu yazmaktadır.

(Devamı 5 inci sayfada)

Fransız gazetelerinde Atatürkten bahseden yazıların bazı parçaları

O ve Ötekiler

Osmanlı padişahları öldükleri vakit sarayın duvarlarına "Bahşış isteriz!" naraları vurur, birkaç haremağasından başka ağlıyan bulunmazdı, Atatürkün arkasından ise dünya matem tutuyor

Yazan: Kadircan Kafli

Büyük Millî Kahramanın Ankaradan İstanbul'a son gelişinden kısa bir müddet önce alınmış son resmi

Ötekilerden biri: Yıldırım.

Haçlı ordunun en büyük ve «korku-
suz» şövalyelerini esir ettiği zaman on-
ların komutanına şöyle demişti:

— Seni bırakıyorum. Git, daha büyük
bir ordu topla, üzerime gel ve bana da-
ha büyük zaferler kazandır!

Asyanın ortasından toparlanıp gelen
Timur ordusu ona çekirge sürüsü kadar
görünmüştü. O büyük Türk kumanda-
na:

— Kuduz köpek!

Diye yazdı ve bayağı bir kumarbaz ka-
fasile:

— Sana yenilsem karılarım boş ol-
sun! Sen yenilersen seninkiler de öyle
olsun!

Diye haber yolladı.

Bizans imparatorlarını kendi ordulari-
le kendi kalelerini zaptederek teslim
meçur ediyordu. Kralları at uşağı gibi
ardında sürüklüyordu. O kadar mağrur-
du; kendini o kadar büyük görüyordu.
Fakat sonunda ne oldu? Esir düştü; bir
rivayete göre kafeste teşhir olundu; se-
falet içinde, ızdırab içinde öldü. O esir
olurken oğulları ve vezirleri bir kısım as-
kerleri alıp harb meydanından uzakla-
şıyorlardı. O esir bulunduğu sırada kim-
se kurtarmak için çalışmadı. Hattâ oğul-
ları bunu düşünenecekleri halde birbirle-
rinin kanına saldılar. Çünkü Yıldırım
mın kudreti sevgi üzerine değil, istibdad
üzerine kurulmuştu.

★

Ötekilerden bir başkası: Çelebi Meh-
med.

Osmanlı imparatorluğunu ikinci defa
kuran Çelebi Mehmed bu işi başarmak
için dört kardeşinin ve birçok yurddaşın
kanına girmişti. Babası kadar sert ve
mağrur değildi. Sanıyordu ki onu herkes
seviyor. Sanıyordu ki otoritesini dehşet
ve istibdad üzerine değil, sevgi ve hür-
met üzerine kurmuştu!

Halbuki onun ölümünü saklamak lâ-
zım geldi. Ancak üç beş kişi biliyordu.
Fakat buna rağmen ölüm meselesi şübe
halinde etrafa sızdı. Padişahı en çok sev-
meleri lâzım gelen yeniçeriler baş kal-
dılar. Padişah sağ ise görmek istedik-
lerini söyleyerek saraya yürüdüler. Bu-
rada bir komedi başladı: Ölüye elbise
giydirdiler, pencere önüne götürdüler. Ar-
kasında gizlenen bir adam onun başını
ve elini selâm verir gibi kımıldattı. As-

ker ancak o zaman yatıştı. Böylelikle pa-
dişahın ölümü kırk gün gizlendi. Ancak
şehzadesi geldikten sonra iş açığa vurul-
du. O zaman da etrafta bir bahşış isteme
gürültüsünden, külâh kapma dalavere-
sinden başka bir şey yoktu.

★

Türk milletine dünyanın en büyük ve
en güzel merkezlerinden birini hediye
eden, hududlarının içine yeni krallıklar,
imparatorluklar katan bir hükümdar bile
lâyık olduğu alâkayı göremedi. Vezir-
lerin her biri birer şehzadeyi tutmuştu.
Halk kayıdsızdı, sarayda birkaç harem
ağasının sahte göz yaşları, birkaç cariye-
nin uydurma hicivleri vardı. Dükkânlar,
çarşılar kapanmıştı; fakat matem ola-
rak değil, eşkiyalığa fırsat bulan ye-
niçerilerin yağmalarından korunmak
için...

İkinci Mehmed elbiseleri matemli, fakat
kalbleri mevki hırslarıyla çarpan ve-
zirlerin önünde, zahiri bir teessür için-
de türbesine konuldu. Sonra ne oldu?
Kavgâ, taht, post ve kardeş kavgası...

Kendilerini büyük zaferlere götüren
hükümdarın arkasından:

— Bahşış isteriz!

Diye haykıran yeniçerilerin homurtu-
lu, uğultulu sesleri...

★

En büyük Osmanlı imparatoru kırk sek-
iz yıl hüküm sürdüğü tahtında artık a-
yakta değildi. O ölmüştü. Birçok seferler
başında bulunduğu ordu o gün yeni ve
büyük bir kale daha almıştı.

Onun ölüsü muhteşem çadırında yatı-
yordu. Fakat öldüğü haber verilmiyordu.
Oğluna haber uçurulmuş, sonra geri dö-
nülüyor, Tunaya doğru geliniyordu. An-
cak yeni padişah geldiği zaman asker o-
nun ölümünü anladı. Ağlıyanlar var mı-
ydı Yok değildi, fakat kaç kişi Asıl bü-
yük kalabalığın içinden bahşış sesleri,
homurtular duyuluyordu.

Onun ölüsünü taşıyan araba İstanbul'a
girenken yer yer duruyordu. Çünkü yo-
lunu kapamışlardı. Yolu açmak için bah-
şış istiyorlardı. Vezirler dövülüyor, hat-
tâ öldürülüyordu. Devlet adamları eski-
sine lâzım gelen hürmeti göstermeyi de-
ğil, yenisine yaranmanın çarelerini dü-
şünüyorlardı; düşüncelerini hemen tatbi-
ke çalışıyorlardı. Ölü hemen hemen u-
nutulmuştu. Onunla uğraşanlar birkaç
hoca ve birkaç harem ağasından ibaretti.

★

İkinci Selim yeni yaptırdığı hamamı

gezerken düştü ve öldü. Sarayın basık
koridorlarında, tepeden ışık giren esrarlı
odalarında telâşlı koşuşmalar vardı.
Kimse dışarı çıkamıyor, kimse içeri gi-
remiyordu.

İçeri girmek isteyenler ona son defa
hürmet ve sevgi hislerini göstermeyi de-
ğil, duvarlardan sızan haberlerin doğru
olup olmadığını anlamak, ona göre dün-
yalık ardında koşmayı düşünüyorlardı.
Dışarı çıkmak isteyenler ise yeni hüküm-
darın karşısında yere kapanacak kolluk-
larının bedelini artırmak gayesini güdü-
yorlardı.

Bir tarafta yedi yaşındaki Mehmed
tahta çıkarken diğer tarafta babası İbra-
him boynunu bir yağlı kemenden gittik-
çe daralan düğümünden kurtaramamış;
homurdanıyor, çırpınıyor; feci bir titre-
meden sonra taşların üstünde sessiz u-
zanıp kalıyordu. Onu alelade bir tenesir
üstünde ykâdılar; alelade beyaz bir be-
ze sardılar; dört kölenin omuzlarında
gizlice saraydan çıkarıldılar, mezarına
koydular ve unuttular. Onun için ağlı-
yanlar onu ihtiraslarına alet etmek fir-
satını ve bahtıyarlığını kaybetmiş olan,
insanlıktan uzak birkaç mahlûktan iba-
retti.

Üçüncü Selimin ölüsü kan içinde ve
yarı çıplak bir halde taşların üstüne uzat-
ılmıştı. Onun etrafında yalın kılıç yeni-
çeriler yağmalık mal arıyorlar; kenarlar-
a sinmiş olan birkaç zavallı bile ağlarken
yüreğlerinin içinden gelen bir sevgi duy-
maktan uzak bulunuyorlardı.

En son olarak beşinci Mehmedin ölü-
münün büyük harbin son yılının son
haftalarında etrafta hiçbir tesir uyandı-
rmadığını görüyoruz. En son padişaha ise
dedeleri gibi Osmanlı sarayında ölmek
bile nasib olmadı. Elinde kudret olmadığı
içindir ki onun ölüsü hepsinden daha
yalnız, daha metruk kaldı.

★

Onlar öldükleri zaman sarayların du-
varlarına:

— Bahşış isteriz!

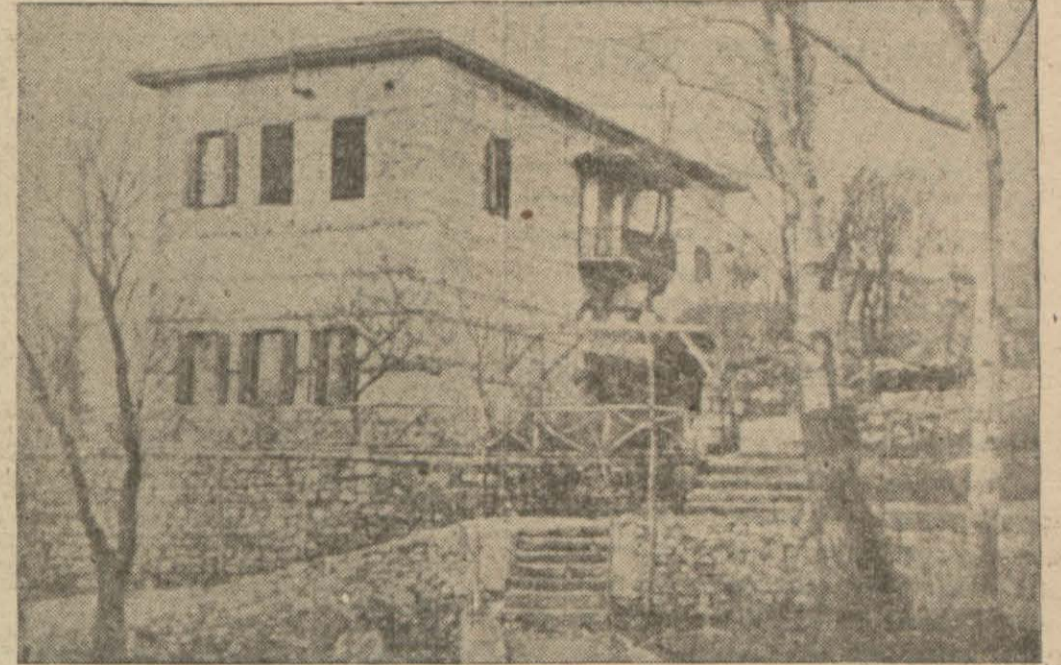
Sesleri vururdu. Şehrin sokaklarında
yağmalar, boğazlamalar, yangınlar olur-
du. Ağlıyanlar kimlerdi? Birkaç harem
ağası; hepsi de yabancı olan ve pazar ma-
lı birkaç cariye; lütfuna mazhar olmuş
birkaç yobaz; iç oğlanlığından impara-
torluğun en yüksek mevkiine yükselmiş
olan birkaç köle; bahşış bekleyen birkaç
ıskatçı...

Fakat bugün «Atatürk ün ölümüne

Atatürkün dünyaya verdiği misal

Hitlerin "Ben Atatürkü örnek yaptım," demesi
Onun ne çapta bir millet adamı olduğunu
gösteren en yüksek bir şahadet sözüdür

Yazan: Muhittin Birgen

Çankayadaki ilk evi

Hitler Almanyasının en salâhiyet-
tar sahifesi olan Völkischer Beobachter (Fölkischer Beobachter) gaze-
tesi Atatürkün ölümü münasebetile
Türk milletine Almanyanın taziyele-
rini beyan ederken şu satırları yazı-
yor :

«... Gazi, 918 de mağlûb edilmiş mil-
letler arasında, azimle herşeyin ikti-
ham edilebileceğini gösteren ilk devlet
reisi olmuştu.»

«1933 senesinde Hitler, Türkiye Bü-
yük Millet Meclisi hariciye encümeni-
nin reisi ile konuştuğu sıralarda, Ata-
türkün elde ettiği zaferin vaktile nasyo-
nal sosyalizmin muzaffer olacağı
hakkındaki kendi imanına kuvvet ver-
miş ve Türkiyenin hürriyet mücadele-
sinin onun gözlerinde parlak bir örnek
teşkil etmiş olduğunu söylemişti.»

Gerek kültür ve teşkilât bakımı-
dar, gerek disiplin ve millet kuvveti i-
tibarile, dünyanın en büyük bir milletin
Führer'i Atatürke karşı beslediği
hayranlığı, hakikaten, 1933 te yukarı-
daki şekilde, açıkça ve samimiyetle i-
fade etmişti. Alman gazetesinin bu hâ-
diseyi bugün bize hatırlatması bizim i-
çin pek kıymetli bir hatırlama oldu.
Yorulmak bilmiyen bir gayret ve tü-
kenmek bilmiyen bir azimle Alman
milletini uyandırmış, ayaklandırmış
ve siyaset sahasında muzafferiyetten
muzafferiyete sevk etmiş olan Führer
«Ben Atatürkün verdiği misali kendi-
me örnek ittihaz ettim!» derse biz bu-
nu Atatürkün ne çapta bir millet ada-
mı olduğunu gösteren en yüksek bir
şahadet sözü olarak telâkki etmekte
elbet haklı oluruz. Takriben bir asır-
danberi bu memleket, biz Türkler, Av-
rupanın Almanya gibi yükselmiş mem-
leketlerini, kendimizi de böyle yük-
seltmek için örnek ittihaz etmiş bulu-
nuyoruz. Buna mukabil, hiçbir zaman
bir Avrupalı çıkıp da «Ben Türkiyeyi
kendime örnek ittihaz ettim» deme-
miş ve maalesef, biz garb milletlerine
yirminci asır hayatı bakımından örnek
olabilecek hiçbir şey vermiş veya gös-
termiş değildik. Büyük Alman inkı-
lâbısının vaktile söylemiş olduğu söz-
le ilk defa gördük ki Almanyanın bü-
yük hareketini yapan insan da Ata-
türkün hareketinden ilham almış ve
onda kendisi için imtisal edilecek bir
misal görmüştür.

İşte, Atatürk böyle bir insandı!

★

Hitler'e, mücadelesinde ümid veren
misal neydi?

Bu suale en iyi cevabı ancak Füh-
rer verebilir. Fakat, biz de tahmin su-
retile şunları anlyabiliriz:

Atatürk en fena zamanda harekete
geçti. Bu, öyle kimsede ümid bırak-
mayan bir zamandı ki en cesur, en
cür'etkâr insanlar bile o karanlık gün-
lerden sonra bol güneşli bir bahar
gelebileceğini ümid edemiyorlardı.
Fakat, Atatürk ümid etti; sade ümidle
kalmadı; neticeye inandı ve etrafında
herkese ümid verdi, inanma kuvveti
verdi. O, biliyordu ki herşeyi yapacak
olan millettir; milletin işi anlaması,
kalbini kuvvetlendirip ileri atılması
lâzımdı. Bunun için işe evvelâ milleti
uyandırmakla başladı ve o zamanlar
vakit çok dar olduğu için, aynı zaman-
da hemen harekete geçti.

Kısa bir mücadele devrinden sonra
Atatürk isbat etti ki, bir milletin kal-
bindeki esrarlı duygular harekete ge-
tirildiği zaman, en ümitsiz bir devir-
de, en delice hedeflere varmak kabili-
dir. Silâhsız Türk milletini, muzaffer
bir dünya karşısında silâhlandırıp mü-
cadeleye sevk etmek. Yok olmuş bir
orduyu yeniden meydana getirip mu-
harebe kazanmak belki, tabii halde,
bir muhaldir. Fakat, Atatürk, millet
içine daldı, ona hararet ve heyecan
verdi ve yalnız bu hararet ve heyecan-
la, muhalin mümkün olduğunu isbat
etti.

Atatürkün yaptığı şeye bir isim ver-
meği düşünmiyelim. Yalnız şunu tes-
bit edelim ki, herkesin delice hareket
diye tavsif ettiği hareketle en akıllı
bir millet ve halk adamı olduğunu
göstermiştir.

Uzun zaman Hitler'e de aynı şeyi
söylediler. Fransa politikasının İspanya
yadaki bütün şatolarını yıkmak üzere
mücadeleye girişmiş olan Führer'i
Fransız matbuatı, uzun zaman, alelade
bir deli telâkki etmişlerdi. Nitekim,
Almanyanın sosyal demokratları da
aynı fikri beslediler. Fakat, Hitler neti-
cidede muzaffer oldu ve istediklerini
tekmil yaptı.

İşte Atatürkün dünyaya verdiği mi-
sal bu idi.

Muhittin Birgen

günlerdenberi on yedi milyon Türk ağlı-
yor; hem de ne candan, ne içten ve temiz
bir ağlayış... Onun adı anıldığı zaman
gözlerimiz yaşarıyor; onu hatırladığımız
zaman kalblerimiz burkuluyor; onun ö-
lümüne her an inanmıyor, fakat bu acı
hakikati her an kabul etmek mecburiye-
tinde kalarak içimiz daralıyor.

Türk yurdunun ufuklarında saygı, sev-
gi, şükran, sadakat hislerinde fıskıran
on yedi milyon hicirlik titriyor; otuz
dört milyon gözden göz yaşları sızıyor.
Ölüsünün bulunduğu yere gidebilenler
orayı derin bir ved içinde tavaf ediyorlar.
Oraya gidemiyenler hayallerile ziyare-
tlerini yapıyorlar.

Çünkü o halkın içinden, Türk milleti-
nin bağrından çıkan en hakiki ve en bü-
yük bir kahraman, bizim babamız, bi-
zim ruhumuz, bizim her şeyimizdi. O
kendisi için değil, bizim için uğraşıyordu.
O, sarayın bir odasında değil, on yedi mil-
yonun kalbinde yaşıyordu.

En büyük Türkün ölümüne yalnız
Türk yurdu matem tutmuyor, yalnız
Türk milleti ağlamıyor. Bütün dünya-
nın, kahramanlığa, doğruluğa, fazilete,
feragat ve dehaya hayran insanları yas
bağlıyor. Çünkü O aynı zamanda «En
Büyük İnsan»dır.

Kadircan Kafli

Dünya gazeteleri Ondan bahse devam ediyorlar

(Baş tarafı 3 üncü sayfada)

İngiliz gazeteleri

Atatürkün ebediyete geçmesi, bütün dünya matbuatında derin akisler yaratmakta devam etmektedir. Son gelen İngiliz gazetelerinde de, aşağıda sıraladığımız yazılara rastgeldik.

İngilterenin en çok okunan gazetelerinden Daily Express, yüce Dâhinin, bütün bir faaliyet, enerji kaynağı olan hayatını bariz çizgilerle anlattıktan sonra: — Atatürk, Türkiyeyi yeniden sayılabilecek bir ülke haline getirmiştir! demektedir.

★

Daily Mail gazetesi, Atatürkten büyük bir hayranlıkla bahsetmektedir:

«Hiçbir modern lider, icab ettiği zaman, Atatürk gibi, harbden sonra arta kalan müflis ve bitkin Türkiyeyi kurtarmak, sonra yeniden kurmak işini gönül rızasıyla kabul etmek gibi siyasi ve maddi bir vazife karşısında kalmış değildir.

O, büyük harp bitince evliyetle, ülkesinin mukadder, seçilmiş kurtarıcısı şeklinde yükselmiş değildi. O zamanlar, Atatürk, itilâf devletlerini Çanakkalede yenmiş olan meşhur bir generaldi. Millî bir sîma sayılmazdı. Bununla beraber, bu savaşla ülkesini kurtarmıştı.»

Daily Mail, Türkiye'nin o zamanlar itilâf devletlerinin dikte ettirdiği sulh şartlarını kabul etmesi lâzım geldiğini kaydettikten sonra: «Fakat bugün Türkiye büyük ve yeni bir ülkedir ve harb sonrası günlerinin sefalet ve bitkinliğinden meydana çıkan bu yeni Türkiye, Kemal Atatürkün dimağından doğmuştur ve onun ellerile bugünkü şekline almıştır.

O yeni Türkiye'yi kafasında hazırladı, kurdu, plânladı, sonunda da muvaffak oldu» demektedir ve şöyle devam etmektedir:

«Atatürk asker doğmuş bir insandı. «Türkiye Türklerindir» onun düsturuydu.

O herhangi bir diktatörden daha fazla ülkesinin yükselmesine çalıştı.

Kadın ve erkeği mekteplere göndererek hakiki Türk alfabesini öğrenmelerini temin etti. Asırlarca çarşaf altında yaşayan Türk kadınına hürriyete kavuşturdu.

Atatürk büyük bir asker olduğu kadar da, büyük bir devlet adamı olduğunu gösterdi.»

★

Deyli Telgraf gazetesi de Büyük Atamızdan şu satırlarla bahsetmektedir:

«Türkiye Cumhuriyetinin Cümhurresi Atatürk tarihe, 1922 yılında müstevlileri ülkesinden kovmuş, Türkiye'ye, büyük devletlerle aynı ahlâki ve diplomatik müsavırlık vaziyetini temin etmiş, olmakla geçecektir.

O aynı zamanda, halkının daima muhafazakar olduğu bir mînakada, dini ve sosyal şartları tamamile değiştirmiş olarak ta hatırlanacaktır.»

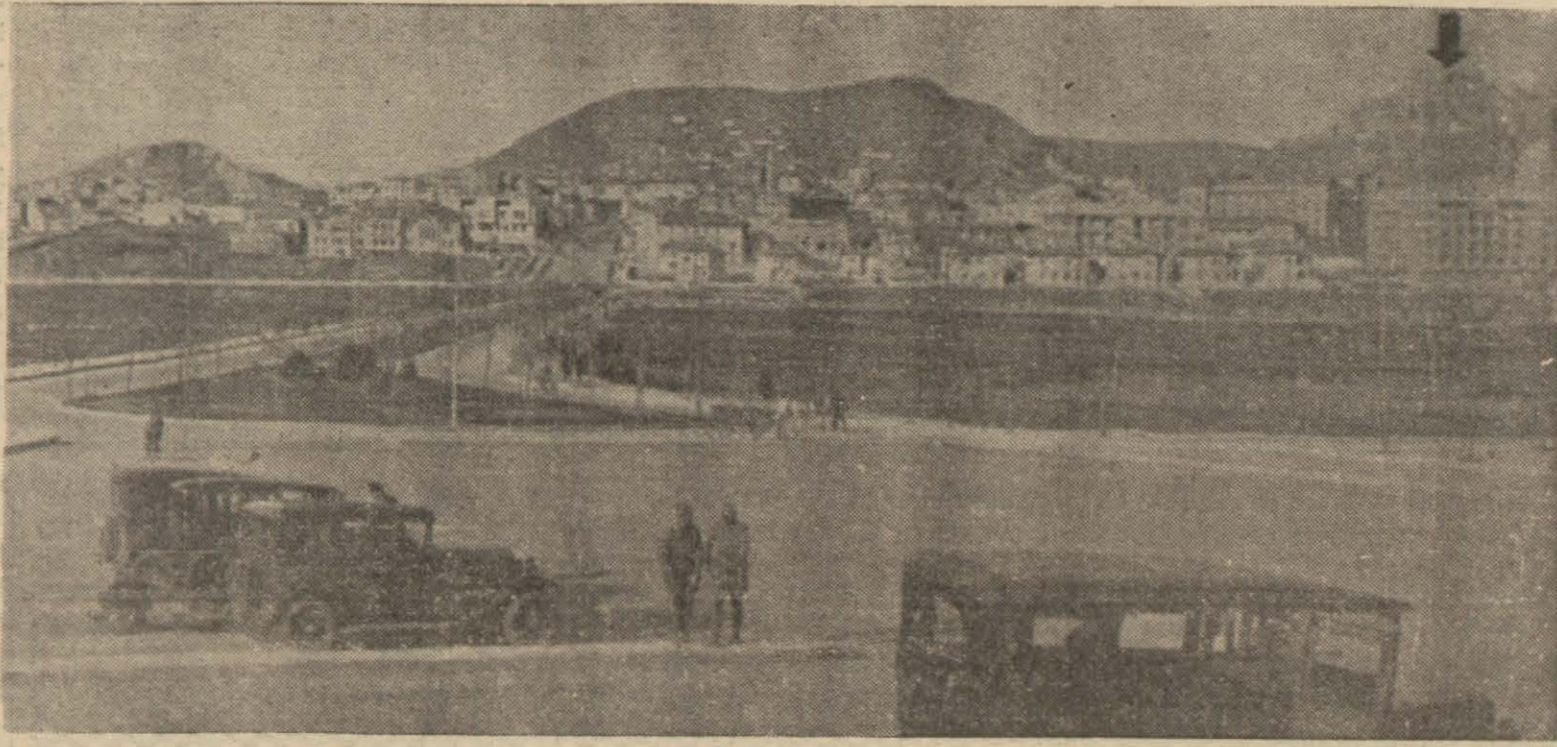
Gazete, Atatürkün 1919 mayısında Anadolu'ya, umumî müfettiş ünvanile geçişini ve o andan itibaren büyük ölümleri Türkün öz hakkının korunması için çalışmaya başladığını anlattıktan sonra, ilk Millet Meclisi'nin kuruluşunu, kurtuluş savaşını, sultanın kaçışını, yeni rejimin vücut buluşunu ve ülkede vukua gelen ilerleme hamlelerini, yenilikleri tafsilâtle anlattıktan sonra, Atamızın haslet ve meziyetlerini saymakta ve şöyle demektedir:

«Kemal Atatürkün, muazzam işini bir asker olarak görmekte devam etmesini reddedişi kadar hiçbir şey karakteristik değildi. Filvaki Atatürk, asker olarak vazifesini bittigi gün üniformasını çıkardı ve Türkiye'nin Cümhurresi olduğundan sonra asla üniforma giymedi. Hurdularının iç ve dışındaki sülh, sarsılmayan politikası idi; o kendisini asla askerî bir şahıs olarak saymazdı. Ona, büyük bir tabiiyetçi olduğunu söylemek teşebbüsüne: «Bu aklı selim ve zamanında fiiliyata geçmekten başka bir şey değildir» diye cevap verirdi.

(Devamı 5 inci sütunda)

Büyük Millî Kahraman nereye gömülmeli?

(Münevverler fikirlerini anlatıyorlar)

Ankara kalesinin vaziyetini gösterir resim

Büyük Ölü bir kaç gün sonra cismi ile de İstanbulluların arasından ayrılacak! Ankara gene onun ölüsünü de ebediyen bağrına basan bahtiyar şehir oluyor. Bunda bir İstanbullu olarak kıskanmak aklımızdan geçmez; zira, o inkılâbını, inkılâbla beraber yarattığı şehrin dizlerine başını koymak, ebedî uykusuna burada devam etmek ister ve istedi.

Fakat!.. Nereye?..

Büyük Ata sağlığında, «iki Mustafa Kemalden fanî olanı elbette ölecektir» derken bu fanî olanının yerini düşündü ise mesele yoktur. Burası bizim müstakbel kabemizdir. Yok, eğer bu tesbit edilmiş ise onu nereye gömeceğiz? Vakiâ en büyük Türkü 18 milyon ırsan kalbine gömdü. Lâkin et ve kemik olan varlığını kara toprağın kollarına vermek mecburiyetindeyiz. Fakat bu toprak, Ankaranın hangi köşesinde olacak.

Kalenin üzerinde mi?..

Çankayada mı?..

Gençlik Parkında mı?..

Yahud Ankaranın daha geniş bir sahasında mı?..

Sözü ve mütaaleayı münevverlerimize bırakıyorum:

Ali Fuad Başgil

(Hukuk Fakültesi dekanı)

Emniyet âbidesinin bulunduğu meydana bence en münasib yerdir. Çankaya yolu bu meydana geçer. Hususile Büyük Şefin Sivastan Ankaraya geçtiği yoldur. Saha geniştir. Bir ihtifal yapıldığı zaman büyük halk kütlelerini istiaab edebilir. Hem Çankaya'ya, hem şehre nazırdır. Kendi hayatında emniyet âbidesinin yeri intihab edilmiştir; bu bir işaretir. İlâve edeyim ki burası ileride Ankaranın en ziyade inkişaf edecek bir tarafıdır. Ankara kalesi yüksek olmakla beraber uzak ve kalabalık kütleleri istiaha müsaid değildir.

Ali Yâr

(Fen Fakültesi dekanı)

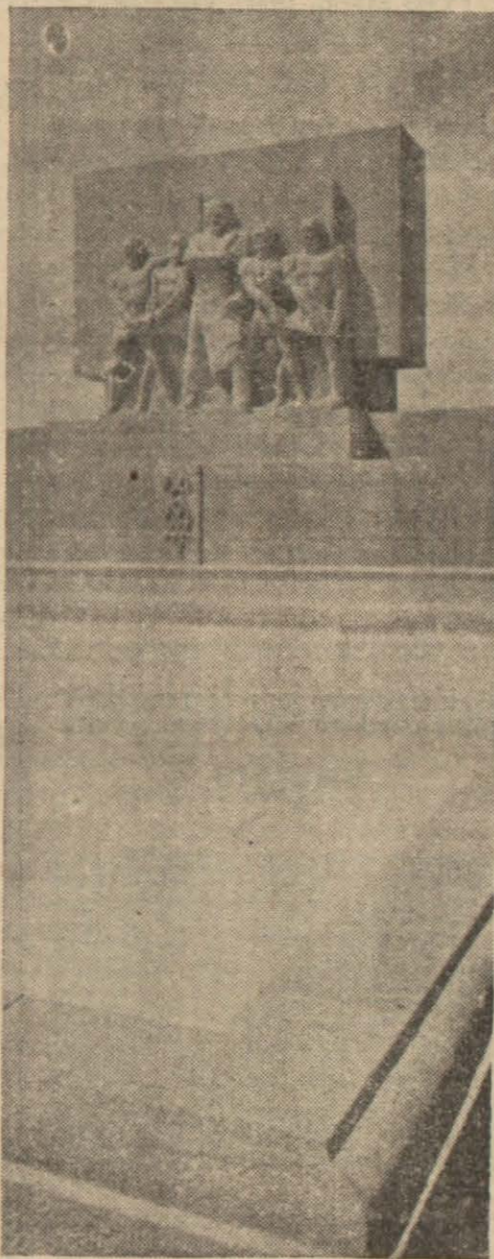
Ankarayı pek tanımadığım için münasib görülen yerlerin hususiyetlerini pek iyi tayin edemiyorum. Yalnız her taraftan görünür bir mahal olması itibarile Ankara kalesi sayını tercih ederim. Sonra Çankaya da mukaddes bir isim taşıyan yer. Atatürk inkılâbı onun sinesinde hazırlandı. Maamafih Büyük Önderin gömüleceği yer, çabuk gidilir, daima önünden geçilir bir yer olmalıdır. Çankaya uzak, Ankara kalesine çıkması güçtür. Emniyet âbidesinin bulunduğu meydan münasib görülebilir.

Dr. Yavuz Abadan

(Hukuk Fakültesi doçentlerinden)

Ankara kalesi yakın tarihi sembolize eden bir yerdir. Ankara kalesi tarihin derinliklerinden kopup gelen hatıraların yükselmiş bir irtifaıdır. Eski tarihte olsun, Türk tarihinde olsun Ankara kalesinin ehemmiyetli bir mevki vardır.

Yalnız Türk tarihinde değil, insanlık tarihinde doldurulamıyacak vüs'atteki bir yeri işgal eden büyük şahsiyeti o eski âbidenin Türkü kurtardığı ve yarattığı şehirden mes'ud Türk inkılâbına be-

Emniyet âbidesi

kan en yüksek bir noktasına gömmek bence en muvafık bir harekettir.

Vâlâ Nurettin

(Muharrir)

Ben Atatürkün muhakkak Ankaraya gömülmesi kanaatinde değilim. O kalb İstanbulu kurtarmak için, düşmana hedef olmuştu. Öyle ise, onun etrafında Atatürkün ikinci bir mozöle yapmak ve onu İsmet İnönü devrinin büyük ümrân çerçevelerile çevirmek İstanbul hakkıdır. Bu teklif bid'at sayılmamalı. Tarihte ulvî bir misali, yahud misal olmuş efsanesi vardır: Gene bütün milletler birlik olup Türklere ezmeğe gelmişlerdi. Kosva meydanı muharebesinde dünyayı yenmiştik. Hüdavendigâr zaferden sonra bir suikastde kurban gitmesi üzerine kalbi şehid olduğu yere, nâsi o zaman devlet merkezi olan Bursaya gömülmüştür.

Mustafa Kemal'in kalbini İstanbul için istiyorum.

Nâş, tahnit edilmiş. Atatürkün kalbi ne oldu? O kalb ki, bir kitab dolusu şehnameidir.

Ankarada olursa; onu mutlaka bir düzlüğe gömmelidir. Mozölesi, milletin büyük merasiminde geçid resmini yapacağı bir meydanın ortasına dikilmelidir. O meydanın etrafı da, İsmet İnönü devrinde erişeceğimiz en yüksek medeniyet ve ümrân eserleriyle sarılmalıdır.

Münif Fehim

(Ressam)

Esas itibarile âbidenin Ankarada kurulması muvafıktır. Büyük Şef bütün inkılâbı buradan idare etmiştir. Ankara -

nın neresine sualine gelince: Ankarada gözüme ilişen en münasib yer, Ankara kalesidir. Orada gece gündüz yanan muhteşem bir abide kurulabilir.

Selâmi İzzet

(Muharrir ve Şehir Meclisi azası)

Her halde büyük bir meydana. Ankarada büyük merasimler yapıldığı zaman gerek ordunun, gerek halkın merasim yerine gideceği zaman muhakkak önünden geçeceği bir yere. Ankara plânı bir şehirdir. Böyle bir meydan bulunabilir. Mu hakkak her zaman ve her an gözümüzün önünde bulunacak bir yere..

Cemal Nadir

(Ressam)

Ankaranın en yüksek ve her taraftan görülür bir yeri olmak itibarile yapılacak âbidenin Ankara kalesi üzerinde olmasını doğru buluyorum.

Ziya Şakir

(Muharrir)

Bana kalırsa, İstasyonla Meclisin arasına, yahud Meclisin karşısına, herkesin her dakika görebileceği bir yere gömülim, derim. Kale uzaktır, oraya her zaman herkes gidemez.

Kadircan Kaflı

(Muharrir)

Atatürkün gömülmesine en uygun olacak yer bence Ankarada İstasyondan Meclise giderken birer tarafında stadyonla Meclis bahçesi köşe lerinin bulunduğu dört köşelidir. Burası dört tarafta da binasız ve açık olduğu için genişletilmesi pek kolay olur. Bu meydanın ortasına ve toprak seviyesinden aşağı olmamak üzere Atatürkün ebedî istirahat köşesi yapılmalıdır. Bu köşenin bir veya bir kaç tarafı kristal olmak suretile her zaman dışarıdan görülmek imkânı da verilebilir. İstirahat yerinin üstüne Atatürkün şahlanmış at üstünde bir heykeli konulmalıdır. Heykelin geniş kaidesi etrafında Türk İstiklâl savaşının, inkılâbın muhtelif safhalarını kabartma bronz kompozisyonlarla canlandırılmalı. Heykel kaidesinin altı köşe olması ve her tarafın onun Cumhuriyete esas olarak kurduğu altı umdeyi sembolize etmesi de mümkündür. Böyle bir kompozisyon Ankaraya giren herkesin ilk olarak gözüne çarpacaktır. Âbidenin sağında stadyon ve Meclis bahçesi, solunda Gençlik parkı ve Parti binası bulunacaktır. Bu vaziyet te ona çok yararlıdır. Eğer Meçhul askerinin mezarı da Dumlupınardan Ankaraya ve Atatürkün mezarının önüne taşınırsa daha iyi olur. Atatürkün en çok sevdiği meçhul Mehmedcik ona ebediyen bekçilik eder.

Çankaya kenarda kalır. Kalenin yüksekliği daha ziyade maddidir. Atatürk gibi en populer bir devlet reisinin yeri halkın içi ve onun en çok ve en kolay gidebileceği yerdir.

★

Cevapları burada tesbit ederken, dudaklarımda Akifin bir mısraı var:

«Gömelim gel seni tarihe desem sığmazsın!»

Nusret Safa Coşkun

Dünya gazeteleri Ondan bahse devam ediyorlar

(Baş tarafı 1 inci sütunda)

Kabiliyetsizlik ve tenbellik onun tam ziddına giden mehumlardı. Hakiki bir sebep olmadıkça, herhangi bir muvaffakiyetsizliği asla kabul edemezdi. Türkiye'nin garblılılaşmasında, değişmesinde biricik âmil Atatürktür.

Engin bir kabiliyet sahibi bulunan Atatürk, konuşmalarında asla yorulmazdı ve meselâ ecnebi sefirlerle yaptığı iki saatlik bir konuşma esasında, gramerden, siyasetten, tarihten, Darvinden, Napoliyondan bahsederek yüksek umumî bilgisini gösterirdi.

Atatürkün âlicenablığı, hamiyeti pek meşhurdur. Bununla beraber yaptığı iyilikler, yardımları asla ilân ettirmezdi. Sübay arkadaşlarının birçok yetim evlâdları, bütün tahsillerini ve işlerini ona borçludurlar. Kemal Atatürkün şahsî servete karşı hiçbir inhimaki, ihtirası yoktu ve gayri meşru tarzda para kazananların da amansız düşmanıydı. Onun, kendi ülkesindeki sulhün inkâr edilmez en büyük âmil olduğu ve gayesini tahakkuk ettiren, bu hedefine, eserini harab etmeden varan yegâne şahsiyet bulunduğunu söyleyebiliriz.»

Sovyet gazeteleri

Moskova 14 (A.A.) — Tas ajansı bildiriyor:

İzvestiya gazetesi, «Yeni Türkiye'nin yaratıcısı» başlığı altında neşrettiği bir mükalede şunları yazıyor:

«En müstaid kumandanlardan biri olarak tanınmış olan Kemal Atatürkün padişahın istibdadına karşı tevcih edilmiş ihtilâl hareketine uzun zaman dan beri iştirak etmiş olması keyfiyeti, memleketi kurtaracak olan millî hareketin başına süratle geçmesine yardım etmiştir. Genç Türkiye millî Cümhuriyeti, emperyalizme karşı bu mücadelesinde yalnız kalmamıştır. O zamanlarda, harici müdahaleye ve beynelmîlel emperyalizmin silâhlandırıldığı dahilî mukabil ihtilâle karşı kahraramana bir mücadeleye açılmış olan Sovyet Rusya, Türkiye Büyük Millet Meclisine dost bir el uzatmıştır. Kemal Atatürk, emperyalizme karşı mücadeleyi kolaylaştıran teşrinievvel ihtilâlinin fevkalâde ehemmiyetini anlamıştır.

Bu, 29 teşrinisani 1920 tarihinde Sovyet hükûmetine gönderdiği telgrafnamele açıkça ifade edilmiştir. Bundan sonra, Kemal Atatürk, millî istihlâl hareketinin başında ve Türkiye Cümhuriyeti reislik makamında bulunmuş müddetçe Sovyet hükûmetile en dostane münasebetleri muhafaza etmiştir. Türkiye, Sovyet hükûmetile faal bir surette teşriki mesai etmiş ve sulh mücadelesinde silâhsızlanma konferansı esasında Sovyet murahhaslarının tekliflerine müzaheret ettiği gibi, 1929 senesinde muharebeden feragati mutazammın Kellog paktının muayyen zamandan evvel mer'ivet mevkiine konması hususunda Litvinof tarafından yazılan protokole iltilhak etmiş ve mütecevazın tarifi hakkındaki muahedenin akdi meselesinde Rusyanın, yanında yer almıştır.

Kemal Atatürkün 1936 senesinde Büyük Millet Meclisinde irad ettiği açılış nutkunda Sovyetlerle dostane münasebetler muhafazası keyfiyetine fevkalâde kıymet atfetmiştir. Şurasını da keydetmek lâzımdır ki, Kemal Atatürk Sovyetlerle sıkı münasebetler idamesinden başka, müşterek emniyet siyaseti taraftarı olmuş, birçok defalar sulhün bölünmez bir bütün olduğu prensipi lehinde bulunmuştur. Bu münasebetler Romanya Hariciye Nazirinin 1937 senesinde Ankarayı ziyareti esasında Atatürkün irad ettiği nutku hatırlatabiliriz.

İstiklâl mücadelesini tanzim ederek Türkiye Cumhuriyetinin doğduğu gündemberi dahilî ve harici politikasını idame eden Kemal Atatürk, aynı zamanda Türk milletinin siyasi ve medeni hayatını pek çok değiştiren fevkalâde mühim bir silsile dahilî inkılâpların mühim ve nazım olmuştur.

(Devamı 11 inci sayfada)

Hergün

Filistinde...

Yazan: Muhittin Birgen

Evet Filistin de, şu dörtte biri Yahudi olan bir buçuk milyonluk Filistin de muvaffak oldu. Evleri yıkılan, köyleri harabeye çevrilen, yavaş yavaş şehirleri, kasabaları ve köyleri terk ederek tekrar badiyelerin bir ufkundan ötekine, göçmeğe başlayan Filistinliler de muvaffak oldular. İngiltereden gelen haberler gösteriyor ki İngiltere hükümeti, Filistinin taksim projesini artık resmen kaldırmış ve aylardanberi neşri beklenen Woodhead raporunu neşretmiştir.

Bu raporun uzun bir tarihi vardır. Rapor hazırlanırken komisyon reisi, kendisine yazı ile veyahud ağızdan mütalea beyan eden herkese şunu söylüyordu:

«Eğer taksim aleyhine söz söylüyorsanız dinlemekten memnunuz. Biz yalnız taksim esası dahilindeki sözleri dinlemekle mükellefiz!»

Filhakika, bu raporun istinad ettiği tedkikat bu ruh içinde yapıldı. Fakat, böyle yapıldıktan sonra da rapor uzun zaman neşredilemedi. Şimdi de görüyoruz ki rapor taksim aleyhindedir ve bu müşkül davanın halli için İngiltere şimdi başka çareler arıyor.

★

Rivayetlere, hattâ rivayetlere değil de mevsuk haberlere göre, İngiltere Filistin Arablarıyla de anlaşmaya ve onların istedikleri şeyleri kabul etmeğe karar vermiş bulunuyor.

İngiltere? Evet. Filistin Arablarının istedikleri şeyleri kabul mü ediyor? Ona da evet, fakat, bu İngilterenin dünyayı korkutan tiril tiril titreten büyük filoları yok mu? İngilterenin milyarları ve milyarları ve sayısı malûm olmayan milyarları bulunduğu yalan mıydı? Hayır, bunların hiç biri yalan değildir ve hepsi variddir. İngiltere de, devlet olarak dünyanın en kuvvetli devleti, en hâkim kuvveti ve en zengin milletidir. Elinde her şey vardır; bir mücadele mevzuu bahsölüdüğü zaman onun meydana atmayacağı vasıta yoktur. Donanmalar, ordular, insan kütelleri, makineler ve hesabsız milyarlar...

Bunların hepsi doğrudur; yalnız öbür tarafta doğru olan bir şey daha vardır ki o da kellesini koltuğuna alıp dağın başına çıkan ve orada yıldızlı semayı yorgan, toprağı döşek ve taşı yastık yapan bir milleti kâmilan kılıçten geçirmedikçe bununla baş etmeğe imkân yoktur!

İngiltere bunu anladı ve anladığı için de tanzimi başka türlü başlayan bir rapor neşredildiği zaman büsbütün başka bir çehre aldı. İngiltere siyasetini hiç olmazsa şimdilik değiştirdi.

★

İçinde yaşadığımız bu matem günlerinde Filistin mücahidlerinin davalarını kazanmak üzere bulduklarını gösteren bu hâdisenin bize kıymeti büyük ve manası derindir. Eğer Filistin mücahidleri davalarını kazandıysa bunu Ata-türke borçludurlar. Evet, şu bugün Dolmabahçenin hüznüyle dolu bir hücrede, ölüm döşeginde gözlerini dünyanın bütün renklerine ve ışıklarına kapamış olan aziz Türk kahramanına!

Bu sözlerimde hiç bir mübalâğa olmadığına kanım. Hiç bir duygu, hiç bir millî gurur duygusu beni tahrik etmiş bulunmuyor. Buna eminim.

Topa, tüfeğe, tanka ve milyara karşı yalnız göğsündeki imanla ve yüreğindeki ateşle mücadeleye kalkan bir milletin mutlaka muvaffak olacağını, bu dünyaya ilk defa olarak Atatürk isbat etti.

Bizzat Filistinliler bunu söylediler. Bizzat başmüfti bunu söyledi. Bir çok Arab gazeteleri son iki sene içinde bu hakikati bir çok defalar tekrar ettiler. Bu suretle Filistin mücahidleri, kendilerinde ümid ve cesaret buldular; dağlara çekildiler ve öldüler. Evleri yıkıldı, öldüler; köyleri harab oldu, öldüler; yakalanıp darağacının altına gittiler ve üç direk arasında bir kâğıd fener gibi, balmumundan bir heykel gibi sessizce sallandılar. Fakat, mücadeleyi elden bırakmadılar; fırsat buldukça ya bir Yahudi öldürdüler, ya bir koloniyi harab ettiler veyahud bir İngiliz müfrezesine pusu kurdular. Bir şey yapamadıkları zaman da binaları yakıyor ve bahçelerde portakal ağaçlarını kökleriyle beraber çıkardılar.

Bir tarafta kuvvet, yalnız kuvvet ve

Resimli Makale:

= Korku.. Büyük tehlike. =

Tembellik bir tehlikedir, cahillik bir tehlikedir, ısraf, sefahat, hiddet, sinir birer tehlikedir, fakat tehlikenin en büyüğü korkudur.

Korku bir defa insanı sardı mı bütün hüceyratına kadar nüfuz eder, insanı hareketsiz bir taş haline getirir, öyle bir hastalıktır ki tıp kitaplarında devası yoktur.

SÖZ ARASINDA

**Bir yılan balığı
Batın bir
Gemiği kurtardı**

Açık denizlerde bulunan bir geminin su aldığı gören tayfalar pompalara sarılmış, bir yandan bütün gayretleriyle su boşaltmaya çalışırken, birden artık tek bir damlanın bile sızmadığını görmüşler, fakat bir türlü sebebini anlayamamış, bulamamışlardır. Limana gelince de havuza çekilen geminin altını araştırmışlar, ve bir yılan balığının, tekne de açılan deliğe sıkışıp kaldığını, bu suretle suyun akmadığını hayretle görmüşlerdir.

Baba dostu böyle olur

Londra radyosunun piyanisti olan genç bir kadının başına saadet kuşu konmuş, baba dostlarından Fiji adasında şeker ticareti yapan birisi ölmüş ve kendisine tam 30 bin lira miras bırakmıştır.

Meşhur bir tayyareci öldü

Bir sene evvel, tayyaresile dünya irtifa rekorunu kıran İngiliz çavuşu A? dam, kullanmakta olduğu bombardıman tayyaresinin düşmesiyle aldığı yaralardan müteessiren ölmüştür.

yalnız servet; öbür tarafta da tek bir kalb ve tutuşmuş bir millî ruh ile yalnız fakirlik ve yalnız fakirlik vardı. Bu iki kuvvet arasındaki mücadeleden ikinci taraf galib geldiyse, sebebi onlara bu galebeyi kazandıran ruh ateşini bizim aziz Ölümlüğün, bundan yirmi sene evvel kendi elile kendi yüreğinden almış ve sade biz Türklere değil, bütün Şarka dağıtmış olmasındır.

Başka hiç bir şey değil...

Muhittin Birgen

**Hergün bir fıkra
Kadı ile paşa**

Muharrir Selâmi İzzet, beş on sene evvel bir ramazan günü bir arkadaşı ile beraber Haydarpaşadan vapura binmişti. Vapurda oruçlular çok olacaktı, sigara içen görünmüyordu. Vapur Kadıköye yanaşmıştı. Kadıköyden de binenler olmuştu. Kadıköyden binenler hemen tabakalarını çıkartmış, sigaralarını yakmışlardı. Selâmi İzzet arkadaşına döndü:

— Ben kadılar paşalardan şifur olur zannederdim. Halbuki paşalar kadılardan şofu imişler! Dedi.

Dünyanın en kavgacı kuşları

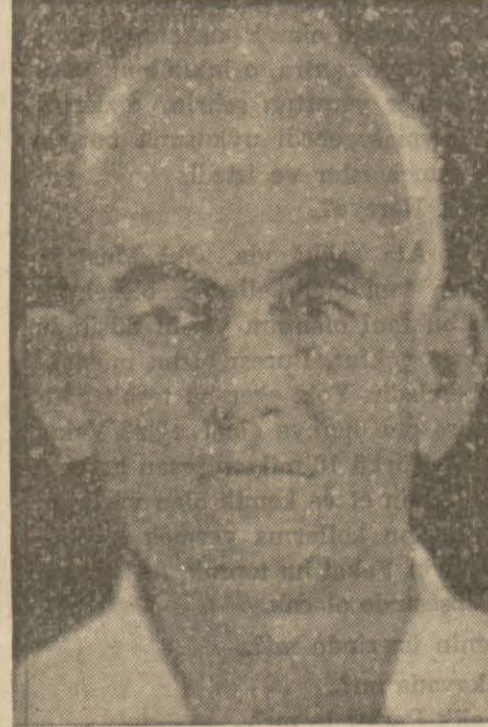

Bu uzun gagalı garib kuşlar, Londra hayvanat bahçesinin en çok dikkat narazı çeken misafirleridir. Bu kuşlar, aşırı derecede kavgacıdır. Durup dinlenmeden galarını takırdatarak, kavgaderler.

Fransızların İngiliz Başvekiline yolladıkları para

Münih konuşmalarından sonra, Fransızlar sulh kurtarıcısı diye tanıdıkları Çemberlayne, şükranlarını arz etmeğe bir vesile olmak üzere aralarında topladıkları 3 bin İngiliz lirasını, İngiliz başvekiline göndermişler. Başvekil de «bu para benim ev almamdan ziyade, harb mallüllerine ve yetimlerine yakışır..» diyerek hediyeyi harbiye nezaretine tevdi etmiştir.

**Haksız yere
Yirmi sene
Hapis gatan adam**

İşlemediği bir cinayetin haksız yere cezasını çektiğini iddia eden, Amerikalı işçi liderlerinden Tom Muni, yirmi sene hapis yattıktan sonra, yeni Kaliforniya valisinin emriyle hürriyetine kavuşmuştur.

Muni 1916 senesinde, San-Fransiskoda bomba atarak 20 kişinin ölümüne sebebiyet vermeye yakalanmış, idama mahkûm edilmişti. Fakat sonraları cezası hafifletilerek müebbed hapse çevrilmişti.

Muni, hapishanenin model mahpuslar kısmında bulunmakta, kanuna aykırı hiç bir şey yapmamakta idi.

İngiliz Başvekilinin geçirdiği kaza

İngiliz başvekil Çemberlayn gençliğinde, yağmurlu bir günde, şemsiyesi açık olarak bisikletle gitmekte iken, bir tramvayla karşılaşmış, vatmanın tedbirli hareketi sayesinde, bir sademeye maruz kalmamıştır. Aksi takdirde, bir toplantıda söylediği gibi:

— Bugün, İngiliz başvekilini, İngiltere siyasetini idare eder bir halde göremiyecaktık.

ISTER INAN, İSTER INANMA!

Bir meslektaş Eyüb semtini gezniye gitmiş, eski, harab sokaklarda, yamru yumru kaldırımlar üzerinde dolaşmış ve hatırlamış ki, bir vakitler buraları oyuncaklarla meşhur, müreffeh bir semti, yazısında:

— Hükümetin küçük sanayiye himaye ettiği bir sırada Türk oyuncaklarının mübdileri bulunup tarihini meşhur Eyüb oyuncakları ihya edilmelidir, diyor. İlk bakışta temennisini doğru bulmamak mümkün değildir, fakat biraz düşününce 50 yıl evvelki Türkiye Cumhuriyeti Türkiye'ye hiç benzemediğini hatırlarız. 50 yıl evvelki çocuk fırıldak ve tahta arabası ile iktifa edebilirdi, bugünkü çocuk

uçan tayyare, buhar yapan makine ve elektrik tevli eden cihaz arıyor. Binaenaleyh eski Eyüb oyuncakları mübdilerinin bugünkü nesli tatmin edileceğine inanılmaz, yerlerine modern tesisat ve buluş kabiliyetine malik mühendis lazımdır. Hükümetin yerli oyuncakları ihmal ettiği ise hiç söylenemez, eğer yanılmıyorsak yabancı memleketlerden gelen oyuncaklardan alınan gümrük resmi bugün kılıda 5 liradır, buna rağmen onlara rakib yerli sanayi belirmemiştir. Biz buna bakarak yerli oyuncakçılığın ihyasının kolay olmadığına inanıyoruz, fakat ey okuyucu sen:

ISTER INAN, İSTER INANMA!

Sözün Kıyası

Önemli bir keşif

E. Talu

Ötedenberi, beşeriyetin en büyük tasalarından biri, bugünkü gidişe göre bir müddet sonra biteceği benziyen kömürün yerine, tahrik edici kuvvet olarak başka bir şey ikame etmektedir.

Şelâleler ve hızlı akan nehirler bu vazifeyi görüyorlarsa da, bunlar her yerde yok. Petrol da nadir bir cevher, o da her tarafta bulunmuyor. Odun, endüstrinin başka şubelerinde de lüzum. Hem, ormanları kesmesi kolay, yetiştirmesi güç, ve uzun senelere bağlı.

Bu esbabı mucibeye binaen dünya fen adamları, habire ha çalışıyor, araştırıyorlar. Geçenlerde Jorj Klod arasında bir Fransız bilgini, muharrik kuvvet olarak denizin med ve cezir hâdisesinden istifade mümkün olacağını meydana koymuştu. Ancak her memleketin sahili olmadığı gibi, mübarek deniz de, her tarafta ayın hükmü altına aynı itaatle ve aynı teslimiyetle girmiyor. Onun için daha başka, daha ameli ve şamil bir şey bulunmak lazımdı. İşte, bir Amerikalı mühendis buna muvaffak olmuştur.

Eğer gelen haberler, mevsimsiz bir nisan balığı değilse, bu zat, uzun tecrübelerden sonra, hararetili ve heyecanlı nutuklardan çıkan kuvvetin, kanalize edilirse, makine işletmesinde muharrik vazifesi görebileceğini keşfetmiş imiş!

Bazı nutukların makine değil amma, insan kütellerini tahrike kâfi geldiğini âlem biliyordu. Meğer sözün, camid cisimler üzerine de müessir olduğu vakı imiş. Bilhassa, kâşifin yapmış olduğu tecrübeler esnasında ufacak bir yeldegirmenin kanadlarını döndürmeğe muvaffak oluşu bunu isbat ediyor.

Bizdeki eski ata sözlerinin saçmalığı biribir tezahür ediyor da, ona üzülüyorum. Vaktile meselâ, derlerdi ki: «Lâfla peynir gemisi yürümez!» Halbuki zaman, bakınız neler yapıyor! Yakın bir istikbalde, lâflın, değil ufacak peynir gemisini, koca koca dritnotları yürüteceğini göreceğiz.

Sübhâne men tehayyere fi sun'ihil ukull!

Herhalde, bazı memleketler var ki, Amerikalı mühendisin keşfi daha da müsabet neticeler verirse, yaşadılar.

Ezcümle Almanya ile İtalyaya müjedeller olsun!

E. Talu

Avustralya da sahillerini tahkim ediyor

Londra 14 (A.A.) — Sidneyden alınan haberlere göre, Avustralya hükümeti memleketin sahillerini müdafaa bakımından takviye etmek niyetindedir. Bilhassa İngiltereden 16 plusk toparla mücehez zırhlılar satın alınması mevzuubahıştır. İngiltere, Avustralya hükümetine önümüzdeki dört sene içinde 4 harb gemisinin teslim edileceğine güvenebileceğini bildirmiştir.

Orhangazi be'ediye meclisi toplantısı

Orhangazide yeni seçilen belediye meclisi bugün belediyede yeni başkan Mustafa Erdenin riyyasetinde toplanarak encümenlere aza seçimi yapılmış ve encümenler çalışmalarına başlamışlardır.

TAKVİM

İKİNCİTEŞRİN													
Rumi sene				15				Arabî sene					
1364								1367					
2 nci Teğrin				Resmî sene				Kasım					
2				1938				8					
SALİ													
GÜNEŞ						RAMAZAN						İMSAK	
S.	D.					S.	D.	S.	D.	S.	D.	S.	D.
6	46					5	04	5	04	5	04	5	04
1	54					12	13	12	13	12	13	12	13
		Öğle		İkinci		Akşam		Yatsı					
S.	D.	S.	D.	S.	D.	S.	D.	S.	D.	S.	D.	S.	D.
E.	11	09	14	35	16	51	18	26	7	07	9	43	12
Z.	7	07	9	43	12	—	1	15					

TELGRAF HABERLERİ

Matbuat İnönünün yüksek şahsiyetini tebarüz ettiriyor

“ Türk parlâmentosu müttefikler yaptıği intihabla vazifesini tam manasile müdrük ve millet ruhunun sadık tercümanı olduğunu göstermiştir ”

Belgrad 14 (A.A.) — Avala ajansı bildiriyor:

Bütün Yugoslav gazeteleri en mühim yerlerini Türkiye Atasının ölümüne tahsis etmekte berdevamdırlar.

Gazeteler İsmet İnönünün seçilmesi ve yeni hükümetin teşekkülü hakkında birçok haberler neşir ve yeni Cümhur Başkanının tercümei halile birlikte fotoğraflarını da dercederek İsmet İnönünün Büyük Atatürkün en samimi mesai arkadaşını olduğunu ve onun dâhiyane politikasını takip edeceğini kaydetmektedirler.

Dost ve müttefik bütün Türk milletinin duyduğu parçalayıcı acıyı aksettiren gazeteler, Atatürkün şahsında nasıl büyük bir dostu kaybettiğini bilen Yugoslav milletinin bu acıyı tamamen paylaşmakta olduğunu tebarüz ettiriyorlar.

Vreme gazetesi İnönü Türkiyenin başında »adlı başmakalesinde ezümle diyor ki:

«Türkiye Büyük Millet Meclisinin 11 tarihli celsesi Atatürk Türkiyesinin asırlar ve asırlar için yaratılmış olduğunu ve cumhuriyetin masif temellerini hiç bir şeyin sarsamayacağını bütün dünyaya isbat etmiştir. Türk parlamentosu, müttefikler yapıtı intihabla, vazifesini tam manasile müdrük ve millet ruhunun sadık tercümanı olduğunu göstermiştir.»

Program değiştirilmeyecek

Vreme, İnönünün Yugoslavyaya karşı olan derin dostluğunu tebarüz ettirdikten sonra yazısına şu suretle devam etmektedir:

«Atatürkün programından bir harf bile değiştirilmeyecektir. Dahilî kalkınmaya devam edilecektir. Dış sahada, Türkiye an'ane haline gelen bugünkü politikayı terk etmeyecektir. Balkan antantı Türkiyenin huzur ve sükununun temelini temsil edecektir. İsmet İnönünün, Büyük Şefin Türkiyenin saadeti için olan fikrüsünü başarmak üzere Atatürkün bir devamcısı olarak seçildiğine tamamen kana olan bizler onun seçimini, müttefik Türkiyenin istikbalinden ve bütün Balkanlar barışından emin bir surette selâmlıyoruz.»

Politika gazetesi, uzun bir İstanbul telgrafında, Büyük Ölünün yüksek ve dâhiyane meziyetlerini ve kral Şövalye kral Aleksandri Türk yurdunun Atasına bağlayan derin dostluk ve sevgiyi kayde-

diyor ve Atatürk tarafından B. Stoyadinoviçin ilk Ankara seyahatinde söylenen şu sözleri hatırlatıyor:

«Arkamda 18 milyon Türk var. Bunlar, bir kelime söylemeden, Yugoslav kardeşliği için kendilerini fedaya âmade dirler.»

Yunan matbuatı

Atina 14 (A.A.) — Atina ajansı bildiriyor:

Gazeteler, birinci sayfalarında cenaze hazırlıkları hakkında bir çok tafsilât neşretmektedirler.

Atina gazeteleri Atatürkün ölümü ile İnönünün intihabı hakkında yazılar neşir devam etmektedirler.

Elefron Vima gazetesi yazıyor:

Büyük Yaratici Atatürkün ölümüne rağmen Cümhurreisi İsmet İnönünün. Başvekâlette de Celâl Bayarın bulunmaları dolayısıyla, komşumuzun dahilî ve haricî siyasetinde mahsus hiç bir değişiklik olmayacaktır. Atatürkün vücutte getirdiği teşkilât sayesinde, Türkiye, bugün şahıksına vardığı terakki yolunda kendisini muhafaza ve idareye kabiliyetli birinci derecede emniyetlere sahip bulunmaktadır. Bugünkü değişiklikte tezahür eden sürat ve ittifak Türk milletindeki birliği göstermektedir.

Atatürkün el yazısı

Proia gazetesi, Atatürkün, Türk - Yunan münasebeti hakkındaki bir el yazısının fotoğrafını neşretmekte ve şunları ilâve etmektedir.

«Bu mes'ud münasebetler sayesinde parlaklığı, dünyanın gözlerini kamaştıracak olan ziyadar bir ufku nazarları müz önünde açıldığını görmekte gecikmeyeceğiz.»

Message d'Athenes Kronos, Ethnik gazeteleri tarih sırasile, Atatürkün eserleri ve hayatı hakkında malûmat neşrine devam etmektedirler.

Alman matbuatı

Berlin 14 (A.A.) — D. N. B. bildiriyor:

Alman gazeteleri yeni Cümhurreisi İnönünün şahsiyetini tebarüz ettirmekte ve Atatürke lâyük bir halef olduğunu kaydetmektedirler. Gazeteler, Çin abloka hattını yarmak ve karaya hayatı hakkında mufassal malûmat neşrederek Türk milletini, Atatürkün göster-

diği yol üzerinde sevk ve idare edeceğini yazmaktadır.

Berlin matbuatı, yeni Cümhurreisi'nin haricî siyaset sahasında kayde değer muvaffakiyetler ihraz etmesinde başlıca âmil olan fevkalâde enerji ve meziyetlerini kaydetmektedir. Gazeteler, Almanyanın İsmet İnönünü selâmladığını ve ona en samimi temennilerini gönderdiğini müttefikler yazdıktan sonra şunlar ilâve etmektedirler:

«Almanyanın dostu sıfatile, İnönü Türkiye ile Almanyanı birleştiren iyi münasebetleri takviye ve teksif edeceği muhakkaktır.»

Bulgar matbuatı

Sofya 14 (A.A.) — Bulgar ajansı bildiriyor:

Yarı resmî Dnes gazetesi, Atatürkle sadık ve fedakâr arkadaş İnönünü bağlayan tefrik kabul etmez bağları hatırlattıktan sonra diyor ki:

Bulgar milleti, İsmet İnönünün Cümhur Başkanlığına seçilmesini hususî bir sevinçle karşılamaktadır. İnönünün kendisinin de mühim bir hissesi bulunan sefağın büyük eserine yorulmaz bir şekilde devamını dileriz.

Gazete müteakiben İnönünün muhtelif vesilelerle Bulgaristana yaptığı, daima en candan bir şekilde karşılandığı ziyaretleri hatırlatıyor ve diyor ki:

Başvekil sıfatile 1937 nisanında yaptığı son ziyareti esnasında İsmet İnönü Kral Boris ve Başvekil Köse İvanof ile görüşmek fırsatını bulmuştur. O zaman Sofyadan ayrılırken, yalnız Bulgaristanda değil, bütün Avrupada en iyi intiba hasıl eden mühim beyanatta bulundu.

Sivo gazetesi, direktörü meb'us Kojuhiarof'un imzasını taşıyan başmakalesinde diyor ki:

«Politika sahnesinde Atatürkün kudretli çehresi gözüktüğündenberi, dünya onun yanbaşında kendisinin ayrılmaz silah arkadaşı İsmet İnönünü görmeye aştı. Buna binaen, kendisinin bütün ittifakla Atatürke halef seçilmiş olması pek tabiidir. Atatürkün bir tek ülküsü vardı: Türkiyenin itilâsı, havatta ve ölümden vevî Türkiyenin iki büyük evlâdı: Atatürk ve İnönü bu ülküye bağlanışlardı.»

Çekoslovakya'da millî felâketin sebepleri aranıyor

Prag 14 (A.A.) — Çekoslovakyanın maruz kaldığı «millî felâket» in sebeplerini tesbit üzere bir tahkik komisyonu teşkil edilmiştir. Komisyonun reisliğine âyân azasından Maiemusek tayin edilmiştir.

Komisyonun yapacağı işler şunlardır:

1 — Millî felâketin sebeplerini araştırmak ve Beneşin bu münasebetle oynadığı şahsî rolü tesbit etmek.

2 — Eski rejim tarafından dahilî politika sahasında itihaz edilen tarzı hareketin neticeleri ve bilhassa hariciye nezaretinin matbuat servisinin rolü hakkında tahkikatta bulunmak.

3 — Bazı şahsiyetler ve bilhassa ecnebi memleketlerde bulunan bazı sefirlerin mayıstan eylüle kadar devam eden buhran esnasında oynadıkları rolleri tesbit etmek.

Komisyon, tahkikatının neticelerini üç ay içinde bildirecektir.

Almanya'da Yahudilere karşı düşmanlık gündengüne artıyor

Londra 14 (Hususî) — Almanya'da Yahudi aleyhtarı hareket gittikçe şiddetlenmektedir.

Başvekil Çemberlayn bugün Avam kamerasında Almanya'daki Yahudilerin vaziyeti hakkında sorulan bir suale cevap vererek; bu hususta gazetelerde intişar eden haberlerin doğru olduğunu teessüfle söylemiştir.

Almanya'daki Yahudilerden tazminat namile tahsil edilecek bir milyar marktan başka, ayrıca 160 zengin Yahudiden de on bir bin İngiliz lirasına kadar yüksek muhtelif meblâğlar maktuan tahsil edilmektedir.

Yahudilerin üniversitelere devamı da yasak edilmiştir.

Alman halkı umumiyetle, bir zümre tarafından Yahudilere yapılan bu mezalî tasvib etmemektedir.

Amerikada

Vaşington 14 (A.A.) — «Havas ajansı bildiriyor»:

Vaşingtonda vâzeden Baltimore başpiskoposu Curley demiştir ki:

«Alman halk kütleleri bir mecnunun tabakkümü altındadır. Bu adam ilâh'arı inkâr etmekle kalmıyor, bizzat kendisine bir kudsiyet izafe etmek istiyor.»

Curley, şunları ilâve etmiştir:

— Propaganda nazırı Gøbelsi takbih ediyorum. Bu adamın sakat düşünceleri Münih ve Viyana başpiskoposlarını susturmayacaktır.»

Londrada

Londra 14 (A.A.) — Binlerce komünist Haydparıkta bir karar sureti kabul etmişlerdir. Bunda Almanya'da Yahudilere karşı yapılmakta olan tedhiş hareketi takbih edilmektedir. Karar suretini kabul edenler, bunun bir metnini Alman sefağın retine götürecektir, bir heyet intihab et - Alman sefağın retine gitmişler, fakat binanın pek ziyade yanına yaklaşmaya uzakta kalmışlardır.

İngilterenin protestosu

Berlin 14 (A.A.) — Nasyonal sosyalist partisinin gazetesi olan «Angriff» in 8 ikinciteşrin nüshasında von Rath ve Gust - Jofun katillerinin resimleri altında Çörell - Eden ve Cooperi resimlerini dercede - rek bunların altına «iki katil ve harb müsevrikleri» ibaresini koyduğundan dolayı İngiliz müessesî Alman Hariciye Nezaretini protesto etmiştir.

Polonyalı Yahudiler

Berlin 14 (A.A.) — Almanya'daki Polonyalı Yahudiler hakkında Polonya ve Almanya muahhasaları arasında yapılmakta olan müzakereler inkitaa uğramıştır. Polonya heyeti Berlin'den ayrılmış ve Alman heyeti muahhasasına, yapmış olduğu tekliflerin cevabını Varsovada beklediğini bildirmiştir.

İngiliz - İtalyan itilâfı meriyet mevkiine giriyor

Roma 14 — İtalya Hariciye Nezaretile İngiltere Hariciye Nezaretinin arasında yarın teati edilecek birer mektub, İngiliz - İtalyan itilâflarının 1938 soneşrinin on beşinde meriyet mevkiine gireceğini tesbit edecektir.

İkinci hareket, Lord Perth'in yeni itimadnamesini takdim etmesi olacaktır. itimadname İtalya Kralı ve Habeşistan İmparatoruna hitab edilecektir.

Yeni Celâl Bayar kabinesinin programı

Ankara 14 (Hususî) — Başvekil Celâl Bayar kabinesinin programını gelecek hafta içinde Büyük Millet Meclisinde okuyarak itimad isteyecektir.

Marsilya yangınında ölenlerin cenaze merasimi

Marsilya 14 (A.A.) — «Yeni galörler» mağazalarının yangını esnasında ölenlerin cenaze merasimi bu sabah yapılmıştır. Şehir matem içinde dir. Bütün mağazalar, bankalar, barlar, pazarlar, mektepler ve saire kapanmıştır. Merasim, müze kütüphanesinin önünde Carlj meydanında yapılmıştır. 48 tabut askerî arabalara konmuştur.

Siyaset ALEMİNDE

● Yahudi kuvveti..

Bir Leh Yahudisinin Pariste Alman sefaretine giderek kâtiblerden birini vurması Almanya'da Yahudi meselesini tekrar günün mevzuu haline getirdi.

Ajans telgraflarında bütün Yahudilerin tiyatroya, sinemaya, gazinoya ve bahçeye gitmekten menedildiklerini okuyoruz, 18 ile 60 yaş arasında bulunan bütün erkeklerinin tutulup kamplara yollandıklarını duyuyoruz, nihayet bütün Yahudi cemaatine para cezası tahsis edilmiş olduğunu haber alıyoruz.

Yapılan tahminlere bakılacak olursa bu şekilde alınacak para cezası Alman Yahudilerinin mecmu servetlerinin yüzde 25 ini geçecek, belki 30 unu bulacaktır.

Ve dünyanın her tarafından Almanya'ya protesto telgrafları yağıyor, Fransada, İngilterede, Amerikada ve kim bilir daha nelerde bir çok dillerde bir çok gazetelerde Almanya aleyhine yıldırımlar püskürüyor.

Almanya'da Yahudi ırkı aleyhine verilen kararları haklı, yahud haksız bulmak bize düşmez. Fakat bütün cihanda uyardığı alâkayı, sırf insanî bir düşünceden doğuyorsa, insanîyet hesabına takdirle kaydedebiliriz. Bununla beraber bu batarya ateşinin altında başka amillerin de bulunabileceğini düşünmeliyiz.

Şimdi hatırlıyoruz:

Büyük Muharebe içinde Suriye ordularımızın başkumandanlığı, mıntakasının da yaşayan bütün Yahudileri sahiliden iç memleketine nakletmeye lüzum görmüştü. Kararın tebliğinden bir gün sonra müttefikimiz Almanyanın ve Avusturyanın gazeteleri de dahil olmak şartile bütün dünya matbuatında Türkiye aleyhine şiddetli bir ateş püskürme başladığı işitildi. Memleketin haricîler telgraf muhaberesi yoktu, müttefiklerimizle aramız bağlayan tellere de sansör konmuştu. Buna rağmen karar bu kadar sür'atle nasil aksetti, derhal nasıl yayıldı? Bu noktanın hayret uyandırması mı, uyandırılmaması mı icab edeceğini kestirmekte mütereddidiz.

Tarih yazanlar:

— Cemal Paşa ham bir politikacı değildi, diyorlar. Ajans telgraflarını okur okumaz derhal Yahudi âyanını çağırta, «ya bu propagandayı derhal susturursunuz, sizi müreffehen iç memlekete yollarım, bahçelerinizi muhafaza altına alır ve tek portakal çalan Arabı asarım, yahud da propaganda devam eder ve bütün Yahudi emlakı yarın harabeye döner» dedi.

Bu tebliğin yapıldığının ertesi günü nereden çıktığı belli olmayan sihirkar bir emirle bütün dünyada Türk aleyhdarı propagandanın kesildiğini kaydediyorlar.

23 yıl farkla bu defa Almanya aleyhine yapılan propaganda acaba aynı şekilde mi idare edilmektedir, yoksa gerçekten insanî bir düşüncenin mi mahsulüdür? Derhal kestirilip atılamaz, yekdiğerine girift kuvvetlerin tesiri karşısında bulunmakta olduğumuz ihtimali daha galibdir.

Çekoslovakya'da 12 komünist tevkif edildi

Prağ 14 (A.A.) — Vegel gazetesi, Çek teşkilâtı silsilesinden biri olmak üzere komünist locaları vücutte getirmek isteyen 12 komünistin tevkif edilmiş olduğunu haber vermektedir.

Komünist fırkasının feshedilmiş olmasına rağmen memleketin her tarafında tesirinin hissedilmekte olduğu görülmektedir. Komünist meb'us Niçe Kopeki tarafından kaleme alınmış olan hiciveler ve risaleler dağıtılmaktadır.

«Fîre» mizi Türk Hava Kurumuna vermek işini gönülden bir istekle ödediği - mizl vatan hizmetlerinin en başına geçirmeliyiz.

Çinliler Japonlardan üç şehir istirdad ettiler

Çin ajansı Kanton şehrinin dört tarafından ihata ettiğini ve üç Japon gemisinin batırıldığını bildiriyor

Tchoung-King 14 (A.A.) — Çin ajansından:

Hanan'ın cenub cephesinde Pekin - Hankeu demiryolu boyunca Çin kıtaası Tchong-Tai-Kouan şehrini istirdad etmişlerdir.

Diğer taraftan Çinliler, Kanton şehrini dört taraftan ihata etmeye başlamışlardır. Çinliler, Şarkta Taliang, Cenubda Pougkoua şehirlerini ve şimalde Saukai istasyonunu iggal etmişlerdir.

Tchoung-King 14 (A.A.) — Çin ajansı bildiriyor:

İranda bir felâket

Tahrân 14 (A.A.) — Hemavend civarında vukua gelip 200 kişinin telef olmasına sebebiyet vermiş olan tuğyanlardan sonra yeniden yağın çok şiddetli yağmur'lar bir felâket daha doğurmuştur. Şimdiye kadar 150 kadar ev harap olmuştur. Ölenlerin miktarı henüz malûm değildir.

Emden Varnada

Sofya 14 (A.A.) — Alman kruvazörü Emden, Umumi Harb esnasında ölen 43 denizaltı mürettebatının hatıralarını taziz için dikilen abidenin açılması münasebetile Varna limanına gelmiştir. Kruvazör Bulgar sularında ayın 18 ine kadar kalacaktır.

Asfalt ve mozaik parke yolların inşasına yakında başlanacak

Ankara caddesinin inşaatı bahara kadar tamamlanacak ve ilk süpürgeli arazözler bu caddede tecrübe edilecek

Şehrin bellibaşı caddelerindeki asfalt ve mozaik parke inşaatı yakında başlanacaktır. Asfalt ve parke döşenecek yolların henüz toprakları kaldırılmaktadır. Yeni yolların su tesisatının istikameti değiştirilmiş, Avrupada olduğu şekilde yenilenmiştir. Belediye temizlik işlerini ve sulama ameliyesini yol inşaatı ile beraber yürütecektir. Yeni yolların her köşebaşında tretuar üzerinde birer su musluğu bulunacaktır. Yangın zuhuruunda bu musluklardan istifade edileceği gibi, yaz günleri yolları yıkama ve sulama işlerinde bu musluklardan su alınacak, karlar su ile temizlenmeye başlanınca bu musluklardan su verilecektir.

Belediye temizlik işlerinin faaliyeti yeni yollara göre tanzim edilecek ve motorlaştırılacaktır. Asfalt ve mozaik

parke yolların temizlenme, süpürülme şekli değiştirilecektir. Belediye, iki sene zarfında bitirilecek yolları süpürgeli arazözlerle temizleyecektir. Bu arazözler günde birkaç defa sokaklardan geçecek, yolların toz ve toprağını kaldıracaktır. Ankara caddesinin asfalt ve mozaik parke inşaatı bahara kadar tamamlanacaktır. Belediye ilk süpürgeli arazözü bu caddede tecrübe edecek, gündüz gece bu caddede arazözle süpürülecektir. Süpürgeli arazöz bu caddede tecrübe edildikten sonra üzerinde icab eden tadilat yapılacak, yeniden satın alınacak arazözler de ona göre tadil edilmiş olacaktır.

Belediye makine şubesi müdürünün Viyana çöp kongresine aid Vekâlete vereceği rapordan da bu hususta istifade edilecektir.

Yeni Adliye Vekilimiz

Hilmi Uran işe başlarken Adliye memurlarına bir tamim yolladı

Yeni Adliye Vekilimiz Hilmi Uran, İstanbul adliyecilerine tebliğ edilmek üzere, müddeiumumî Hikmet Onata, aşağıdaki telgrafları çekmiştir:

Aziz arkadaşlarım!

Şeflerimin arzu ve intihabı ile bugün Adliye Vekili olarak, işe başlamış bulunuyorum.

Büyük Türk inkılabının kökleşmesinde hizmetleri görülen adalet müessesesinin taşıdığı çalışmak hayatının en bahtiyar devrelerinden birini teşkil edecektir.

İşe başlarken, adil inkılâba isimleri kazanan sayın şeflerimi ve esasen mesleklerinde muvaffak olan arkadaşlarımı daha muvaffakiyet dilekelerimle ve saygı ile selâmlarım.

12/11/938

Hilmi Uran

Haliç gittikçe doluyor

Haliç günden güne dolmaktadır. Haliç sahillerine serpilmiş olan bazı büyük müesseseler, iskelelerine vapurların yanaşabilmelerini temin için ancak mecburiyet hâsıl olduktan sonra kendilerine aid deniz kıyısı temizlenmekte, bunlardan başka Haliçi temizlemek için hiçbir faaliyet gösterilmemekte dir.

Haliçte Denizbankın tesisatı günden güne çoğalmakta, havuzlar tevsi olunmaktadır. Haliçi temizlemek bir hükümet meselesi olduğundan İktisad ve Dahiliye Vekâletleri müştereken bu işi ele alacak, Haliçi temizleyecektir.

Yapılan tedbirlere göre mevcut vesaitle Haliçi temizlemek imkânsızdır. Temizleme faaliyetine geçildiği esnada Avrupada bu gibi işlerle uğraşan müesseselerden istifade edilecektir.

İmar plânında Halice büyük ehemmiyet verilmektedir. Haliç imar plânında endüstri mntakası olarak ayrılmıştır. Halicin iki yakasında, fabrikaların civarında modern amele evleri, mahalleleri vücade getirilecek, her iki yakada geniş birer yol uzıyacaktır. Bu yolların genişliği yirmi beş metre olacaktır. Belediye imar şubesi ana caddelerin güzergâhlarını tayin etmekle meşguldür. Bu arada Halicin iki yakasında uzıyacak iki yolun da geçeceği yerler tesbit edilecektir. Haliçi imar ederken ve her iki yakada yollar yapılıırken Nafia, Dahiliye ve İktisad Vekâletleri mesai birliği vücade getireceklerdir.

Sadakai fıtır

İstanbul Müftülüğünden:

	En iyi	İyi	Son
Buğdaydan	15	14	12
Arpadan	24	20	19
Üzümden	84	67	54
Hurmadan	00	133	00

Yurdumuzun hava müdafaaesi esbabını temin hususunda pek meşkur mesalsi görülmekte olan ve aldığı tebruruatı Kızılay ve çocukları Esirgeme Kurumu gibi hayırlı teşekküllerle paylaşan Türk Hava Kurumuna her veçhile yardımda bulunmak mühim bir vazifemizdir. Binaenaleyh bu babda Dıyanet İşleri Reisliği tarafından verilmiş olan fetva mucibince sadakal fıtır ve zekât ile mükellef olanların - havadan gelecek tehlikelere karşı yurdumuzu, milletimizi korumak uğrunda pek feyizli ve devamlı bir surette çalışan - mezkûr Türk Hava Kurumuna yardımda ve bu vesile ile de memleketimize hizmette bulunulması lüzumu sadakal fıtırın nev'i ve miktarı ile beraber ilân olunur.

Alacak yüzünden iki genç yaralandı

Evvelki gece alacak yüzünden üç genç arasında bir kavga çıkmış, 18 yaşında Emin 16 yaşındaki arkadaşını ağır ve diğer bir arkadaşını da hafif surette yaralamıştır.

Beyazıdda Kalaycıevski sokağında 25 numaralı bakırcı Ziyanın dükkânında çalışan ve aynı yerde yatıp kalkan Trabzonlu on sekiz yaşlarında Emin, Aksarayda kalaycı çıraklığı yapan 16 yaşlarında Mehmedle birlikte Şehzadebaşına gitmişler, caddede dolaşmaya başlamışlardır.

Bu sırada Emin, arkadaşı Mehmede bir müddet evvel borç olarak verdiği parayı istemiş, Mehmed ise parası olmadığını söylemiştir.

Eminin ısrarı üzerine münazaa büyümüş ve kavga şeklini almıştır. Bir aralık Emin bıçağını çekerek Mehmedin üzerine yürümüş, Mehmed ağır surette bir kaç yerinden yaraladıktan sonra o sırada Mehmedin yanında bulunan Mehmed oğlu Emin isimdeki arkadaşını da yaralayıp kaçmıştır. Ağır yaralı Mehmed hastaneye kaldırılmış, diğer yaralıya ilk müdavatı yapılmıştır.

Suçlu biraz sonra zabita tarafından yakalanmıştır.

Deniz işleri :

Haliçte inşa edilen motörün tecrübeleri yapıldı

Denizbankın Haliçteki fabrikasında yaptırılan Deniz Ticareti Müdürlüğüne aid ikinci motörün dün son tecrübeleri yapılmış ve motör Deniz Ticareti Müdürlüğü tarafından teslim alınmıştır. Yeni motörün sür'ati 16 mildir.

Van gölü iskelelerine fenerler konuldu

Denizbank Van gölünde seyrüseferin tamamen emniyet altına alınmasını temin için gölün Reşadiye, Gevaş, Erciş ve Van iskeleleriyle Çarpanak adasında birer merkez yaptırmıştır. Fenerler yaumağa başlamışlardır.

Karadenizde fırtına devam ediyor

Karadenizde evvelki günden itibaren karayel fırtınası hüküm sürmeye başlamıştır. Fırtına pek şiddetli olmadığından vapur seferlerinde bir intizamsızlık husule gelmemiştir.

Ekmek ve fırncalar fiatları ibka e'cili

Belediye nark komisyonu dün toplanmış, ekmek ve fırncalar fiatlarını ibka etmiştir.

Himayesiz kalmış yavrularımızın Çocuk Esirgeme Kurumu dertlerine derman olacaktır.

Bir arzuhalcı rakibleri tarafında dövüldü

Adliye binasının karşısında sokak içinde bulunan muameleciler ve arzuhalciler arasında ötedenberi mevcut bulunan rekabet yüzünden dün Tayyar isiminde bir muamele takibcisi rakib arzuhalcı ve muameleciler tarafından dövülmüştür.

Hâdise şöyle olmuştur:

Çok çalışkan ve bu sebeble fazla para kazanan Tayyara karşı, aynı sokakta bulunan diğer arzuhalciler işbirlikçi hissetmektedirler.

Dün saat 16 da muameleciler Tayyara, diğer arzuhalciler arasında şiddetli bir münazaa olmuş, neticede rakip muameleciler birleşerek Tayyarı ortalarına almışlar ve dövmeğe başlamışlardır.

Vak'a mahalline yetişen zabita memurları, Tayyarı vere yıkılmış ve yüzü gözü sisims bir halde bulmuşlardır. Dövüldüğünü iddia eden Tayyar muaveneye sevk edilmiş, suçlular hakkında tahkikata başlanmıştır.

Müteferrik :

Bir odun deposunun hileli baskül kullandığı tesbit edildi

Beyoğlu kazası dahilinde bazı dükkân ve mağazaların baskül ve benzeri tartaletlerinin hileli olduğu anlaşılması ve âyar memurları sikli bir faaliyete geçmişlerdir.

Bu meyanda bilhassa mahruk depolarından bazılarının diğer depolardan noksan fiatla odun satmaları nazarı dikkati celbetmiş ve dün yapılan anı bir aramada Tophanede bir odun deposunun baskülünün hileli olduğu tesbit edilmiştir.

Beher 100 kiloda 10-20 kilo noksan tartacak şekilde tertib edilmiş olan baskül kullanan depo sahibi hakkında zabıt tutularak takibata başlanmıştır.

Âyar memurları diğer mahallerde de teftişlere devam etmektedirler.

Haydarpaşa demiryollarında yaya yolcular için yeni yollar yapıyor

Haydarpaşa civarındaki tren hattını sellerden korumak için devlet demiryolları tarafından yeni inşaat vücade getirilmektedir. Yeni su yolları kazılmakta, yaya yolcuların karşıdan karşıya geçmesi için yollar yapılmaktadır. Devlet Demiryolları imar plânı bakımından belediye yolları inşaatından haberdar etmiştir.

Yeni den 1950 göçmen getirildi

Varna ve Köstenceden göçmen nakliyatına devam olunmaktadır. Göçmen nakliyatına tahsis olunan Vatan vapuru evvelki gün Köstenceden 1950 göçmen getirmiş ve bunları Marmara Ereğlisine çıkarmıştır. Göçmenler Marmara Ereğlisinden iskân mntakalarına sevk olunacaklardır. Göçmen nakliyatının bu ay sonuna kadar bitirileceği tahmin olunmaktadır.

Akdeniz sahillerinde okalıptüs ormanları vücade getirilecek

Maden kömürü havzasının direk ve demiryollarının travers ihtiyacını karşılamak gayesile verimsiz arazide Okalıptüs yetiştirmek üzere heyetler gönderildi

Hükümetimiz, Zonguldak maden kömürü havzasının maden direği ve Devlet Demiryollarının istikbaldeki travers ihtiyacını nazarı dikkate alarak yurdun müsaid olan bölgelerinde yeniden okalıptüs ormanları yetiştirilmesine karar vermiş ve bu hususta faaliyete geçmiştir.

Akdeniz sahillerimizde ziraate yarayan verimsiz, bataklık arazinin açılmasını ve bu vesile ile sıtmanın ortadan kaldırılarak vatandaşların sıhhatini temin için bu havalide kısa bir zamanda okalıptüs yetiştirilmek üzere Orman Umum Müdürlüğü mütehasıs heyetler göndermiştir. Adanada ve Tarsusta vâsi bataklıklar ve su basan arazinin her mntakadan fazla bulunması dolayısıyla okalıptüs işlerinde en ziyade faaliyet bu mntakada göze çarpmaktadır.

Okalıptüs ağaçlandırma işleri idaresi son zamanlarda bir Tarsusta senevi 1 milyon, diğerleri Karataş Hendeklisinde ve Antalyada senevi yarım milyon fidan yetiştirecek kabiliyette olmak üzere üç fidanlı kurmuştur. Gene cenub mntakasında 150,000 dönüm genişliğindeki ziraat yapılmayan arazinin on sene zarfında okalıptüs ormanı haline getirilmesine çalışacaktır. Bu havalideki bataklıkların açılmasını temin için lüzumlu görülen kamyonet, traktör, amele ve memur caddeleri, fidan nakliyatına mahsus 50,000 sakı ve her defada 100 bin fidan sevkedecek 1600 tahta kasa, Orman Umum Müdürlüğü tarafından temin olunmuştur. Bataklık arazinin sürülmesine, ot köklerinin ayıklanmasına ve ağaç dikilmesine önümüzdeki yıl başlanacaktır.

Adanada yeni bir sabun fabrikası kurulması isteniliyor

Adana (Hususi) — Adana endüstri-

sinde ehemmiyetli bir mevki alan sabun, şimdiye kadar maalesef istenilen randımanı verememiştir. Adanada bir tek sabun fabrikası mevcuttur ve bu fabrika yılda yüz binlerce kilo sabun istihsal etmektedir. Adana sabun fabrikasının istihsalâtı hiç stok bırakmadan kapışılmaktadır. Şehrin tanınmış iktisadçıları, Adanadaki 18 - 20 milyon kilo çiğdi bir fabrikanın işlemesine imkân olmadığımı ve binaenaleyh bu büyük gelir kaynağından milli sermayenin istifadesi için bankalarımızdan birisinin mutlak surette bir fabrika kurmasını elzem olduğu fikrinde sürmektedirler.

Adana sabun piyasası da bu suretle alıcının lehine bir hareket gösterecektir. Hem yeni fabrikalar açıldığı takdirde sabunu teşkil eden mevaddı ip-tidaiyeden başlıcası olan çiğdilerin hepsi işlenmiş olacaktır.

Kontrplâkların damgalanmasına devam ediliyor

Ticaret ve Sanayi Odası, kontrplâk standard nizamnamesi mucibince kontrplâkları damgalamak işine devam etmektedir.

Oda, şimdiye kadar kontrplâkçılar tarafından beyannameleri verilen 260 bin kontrplaktan yüz binini damgalamıştır. Ticaret Odası damga işini yaparken memur ve diğer masraflara karşılık olmak üzere kontrplâkçılardan beler kontrplâk başına 1 kuruş almaya başlamış, fakat bu vaziyet kontrplâkçıların itirazını mucib olduğundan idare heyeti, ücreti 20-paraya indirmiştir. Ticaret Odası, dün alâkadarlara bir tamim göndererek evvelce kontrplâk başına 1 kuruş veren kontrplâkçıların Odaya müracaat ederek yarı paralarını geri almalarını bildirmiştir.

Beyoğlu Vakıflar Direktörlüğü ilânları

Mahallesi	Sok.	Cinsi	Numarası	Aylık kira bedeli Lira Kuruş
Kabataş Ömer Avni	Dolmabahçe	Dükkân	199/207	8 00

Yukarıda yazılı vakfa aid dükkân kirası 13/11/938 gününden itibaren 10 gün müddetle açık arttırmaya çıkarılmıştır.

İhalesi 23/11/938 Çarşamba günü saat 14 de yapılacaktır. İsteklilerin idaremiz Akarat Kalemine gelmeleri. (8365)

Siyasal Eilgiler Okuluna alınacak doçent ve asistanların seçme şartları.

Siyasal Bilgiler Okuluna üç doçent, üç asistan alınacaktır. Doçentlerin maaşı baremin altıncı derecesi olan yetmiş liraya kadardır. Asistanlara baremin onuncu derecesi olan otuz beş lira üzerinden maaş verilecektir. Doçentler aşağıdaki ilim branşları için alınacaktır.

- 1 — Ämme hukuku.
  - 2 — Hususî hukuk.
  - 3 — İktisad ve maliye.
- Asistanlar aşağıdaki ilim branşları için alınacaktır.
- 1 — Sosyoloji.
  - 2 — Tarih ve Coğrafya.
  - 3 — İktisad ve maliye.

Doçent olmak için aşağıdaki şartları haiz olmak lâzımdır:

- a — Siyasal Bilgiler okulundan ve Üniversite Fakültelerinden veya ecnebi memleketlerde bunlara muadil bir müesseseden mezun olmak.
  - b — Doçent tayin olunacak branşa aid bir eseri bulunmak. «Bu eser basılmış veya basılmamış olabilir.»
  - c — Bir ecnebi dilini çok iyi bildiği tahsil vesikalarından anlaşılacak veya okulda yapılacak imtihanla sabit olmak.
  - d — Talimatnamesi dairesinde yapılacak habilitasyon imtihanını başarmak.
- Bu şartlar dairesinde doçentliğe talib olanların ikinciteşrinin sonuna kadar hal tercümelerini gösterir birer istida ile direktörlüğe müracaatları lâzımdır. Habilitasyon imtihanı birincikanunun ilk haftasında yapılacaktır. Asistan olabilmek için aşağıda yazılı şartlar lâzımdır:
- a — Siyasal Bilgiler okulundan ve Üniversite Fakültelerinden veya ecnebi memleketlerde buna muadil müesseselerden mezun olmak ve ecnebi dillerinden birini lâykile bilmek.
  - b — Talimatnamesi dairesinde açılacak imtihanda muvaffak olmak «imtihan icra şeklini talibler müesseseden öğrenebilirler.»
- İmtihan birincikanunun beşinci, altıncı, yedinci günlerinde yapılacaktır. Taliblerin hal tercümelerini gösterir bir istida ile ikinciteşrin sonuna kadar okul direktörlüğüne müracaatları lâzımdır. «4545» «7936»

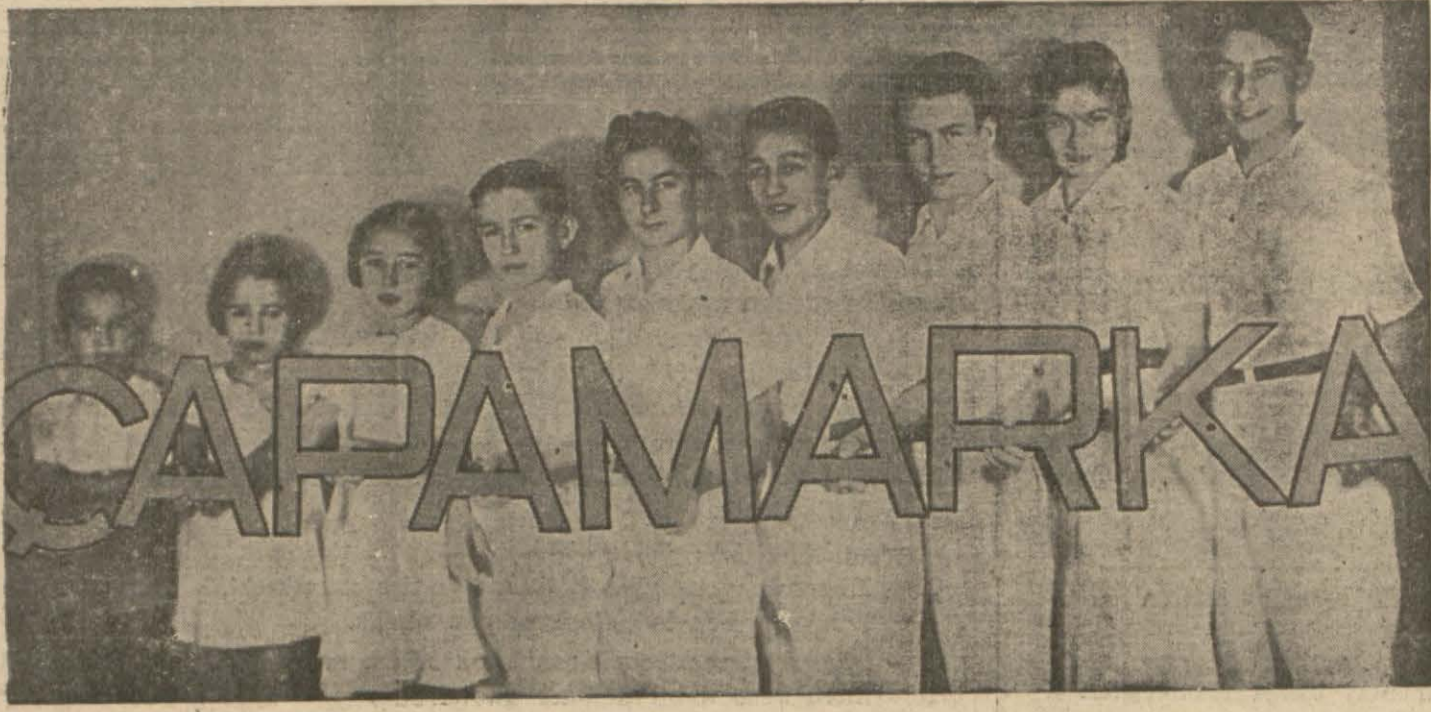

HUBUBAT UNLARI

Pirinç, Mercimek, Bezelya, Yulaf, Arpa, Nohut Patates, Fasulye, Çavdar ve sair Hububat unları ile Pirinç Nişastası, Buğday Nişastası, Korun Flor.

BAHARATLAR:

Tarçın, Karabiber, Beyaz Biber, Kırmızı Biber, Kimyon, Yenibahar, Karanfil, Zencefil, Sahlep ve Sofra Tuzları.

1915 den beri tevakküfsüz mesaisi neticesi Beynelmilel sergilerde kazandı

HOR KONKUR

ile müstahzaratının mükemmeliyet ve nefasetinde frışilmez bir kuvvet olduğunu isbat etmiştir

Adres: Beşiktaş, Kılıcallı, Telefon: 40337, İstanbul, Nurl Çapa

“Zevcim, gözlerine inanmak istemiyor,,

İşte, Fransada Sen Şehrinde Montereuil kasabasında Emil Zola sokağında 17 No. da Bayan Wagner, Böyle diyor ve ilâve ediyor:

“O, Bana; Sen 10 Yaş Gençleşmişsin Diyerek Hayretini İzhardan Kendini Alamıyor.”

Bayan Wagner'in Biocelli yeni cild unsurunu kullanmazdan evvelki fotoğrafı

Bayan Wagner'in birkaç hafta zarfında kazandığı şayanı hayret güzellik tebeddülünü gösteren fotoğraf

«Zevcim Jorj, bu âdeta bir mucize dir, diyor. Filhakika iki ay kadar evvel, alımda, gözlerimin ve ağzımın etrafında buruşukluklar ve çizgilerim vardı. Bugün ise bütün arkadaşlarım bu şayanı hayret tebeddüle şaşıyorlar. Onlara yaptığımı söyledim. Yegâne cild unsuru olan pembe renkteki Biocelli Tokalon kremi kullanmalarını tavsiye ettim. Birçokları bizzat tecrübe ederek şayanı hayret semeresini görüncüye kadar benimle alay ettiler. Fakat sonra bana hem teşekkür ettiler, hem de son derece memnun kaldılar.»

Her akşam yatmadan evvel pembe renkteki Tokalon kremi kullanınız. Terkinde, Viyana Üniversitesi Profesörü doktor STEJSKAL'ın keşfi olup tıpkı insanın tabii ve hayati cild unsurunun aynı olan ve genç hayvanların cild hücrelerinden istihsal edilen Biocelli gençlik cevheri vardır. Gündüz için de beyaz renkteki Tokalon kremi kullanınız, cildinizi yumuşatıp beyazlatır ve siyah noktaları eritip açık mesameleri sıklaştırır.

Güzel bir şapka erkeğe şıklık verir
Vigananın meşhur

P. ve C. Habig

Marka şapkalarının yeni gelen son Modelleri, en güç beğenenlerin zevki selimini bile tatmin etmektedir. Taklidlerinden sakınmak için şu resimdeki markaya dikkat.

GÜZELLİĞİNİZ İÇİN

KREM BALSAMIN KANZUK

Bütün dünyaca takdir edilmiş sıhhi güzellik kremleridir. Gece için yağlı, gündüz için yağsız ve halis acıbadem çeşidleri hususî vazo ve tüplerde satılır.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ
BEYOĞLU - İSTANBUL

İlan Tarifemiz

	Tek sütun santiml
Birinci sahife	400 kuruş
İkinci sahife	250 »
Üçüncü sahife	200 »
Dördüncü sahife	100 »
İç sahifeler	60 »
Son sahife	40 »

Muayyen bir müddet zarfında faclaza miktarda ilân yaptıracağız ayrıca tenzilâtı tarifemizden istifade edeceklerdir. Tam, yarım ve çeyrek sayfa ilânlar için ayrı bir tarife derpiş edilmiştir.

Son Posta'nın ticari ilânlarına aid işler için şu adrese müracaat edilmelidir:

İlanlık Kollektif Şirketi
Kahramanzade Han
Ankara caddesi

Son Posta Matbaası

Neşriyat Müdürü: Selim Ragıp Emeç

SAHİPLERİ: S. Ragıp EMEÇ
A. Ekrem UŞAKLIGİL

Kadınlarda Asabî Baş Ağrıları

ve

Aybaşı Sancıları Onlara Hayatı Zindan Eder.

NEOKÜRİN

Kaşeleri bütün ağrıları sancuları giderir.
Sihhat ve neş'elerini iade eder.

Günde 1 - 2 kaşe kâfidir.

NEOKÜRİN kalbi yormaz ve mideyi bozmaz.
Tek kaşe 6 kuruş 6 hk ambalaj 30 kuruş. Her eczanede bulunur.

HILKAT.

Daima kanunlarına sadıktır.

Yaratan kuvvet, her insana sıhhat ve saadet içinde yaşamak hakkını vermiştir. Her türlü suüstimal ve tabiat kanunlarına aykırı hareketin cezası ölümdür.

Yurddaş! Her zaman kendi kendinin doktoru ol! Bütün uzviyetini gözden geçir ve gördüğün en ufak bir ârıza üzerine derhal faaliyete geç. Kendinde düşkünlük, halsizlik, iştahsızlık, kansızlık, kuvvetsizlik, tenbelik, korkaklık mı hissediyorsun? Bunlar uzviyetin imdat işaretidir. Çabuk yetiş ve hayat eksiri olan

FOSFARSOL

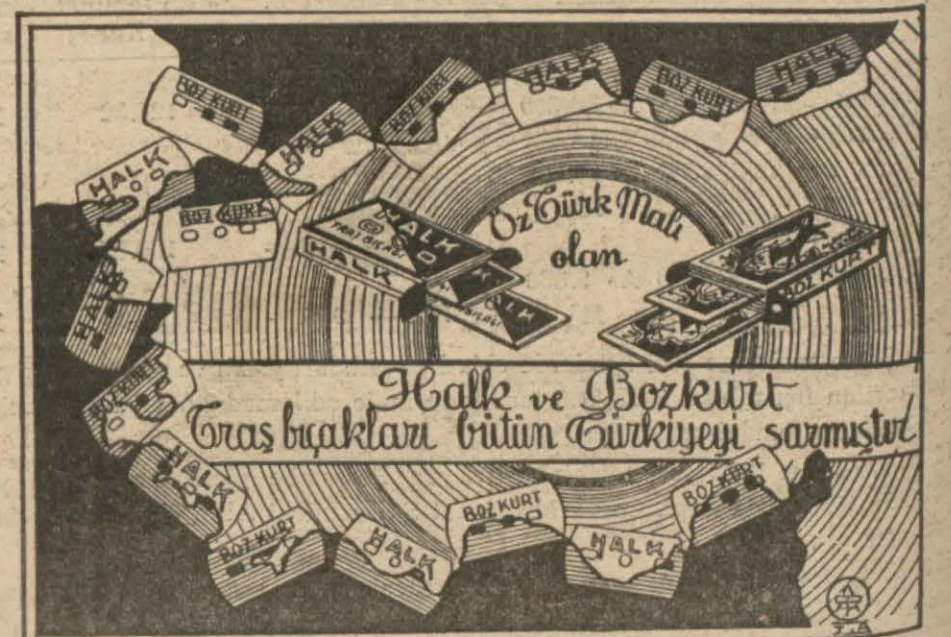
Kan, kuvvet ve iştihâ şurubu

İçmiye başla. FOSFARSOL tababetin esasını teşkil eden bütün doktorlar tarafından takdir edilen en mühim ilâçların gayet fenni bir surette teşrikinden yapılmış emsalsiz bir kudret şurubudur.

Kanı tazeler ve çoğaltır, iştihayı açar, hâfıza ve zekâyı yükseltir. Sinirleri, adaleleri sağlamlaştırır. Azim ve faaliyeti yükseltir. Ve bütün kudretleri uzviyette toplayarak ömrü tabiiyi bütün neş'elerle geçirir. FOSFARSOL güneş gibidir. Girdiği yere sağlık dinçlik ve gençlik saçar, her eczanede bulunur.

Üniversite Rektörlüğünden

Tıp Fakültesi adli tıp, göz ikinci hariciye, doğum ve kadın; kulak; boğaz, burun asistanlıkları açıktır. İstiyenlerin Fakülte dekanlığına müracaatları. (8391)

TÜRK KARDEŞ. Ecnebi marka ve yabancı ellere paranızı vermeyiniz. Daima ÖZTÜRK malı kullanınız.
Sahibi: FEHMİ ARDALI MEHMET BOZKURT, Marpuççular Is.